

Міністерство аграрної політики та продовольства України
Миколаївський національний аграрний університет

Навчально-науковий інститут економіки та управління

Обліково-фінансовий факультет

Кафедра фінансів і кредиту

ОБЛІК У БАНКАХ

Методичні рекомендації для практичних занять студентів 3 курсу напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» та 4 курсу напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» денної форми навчання

Миколаїв

2014

УДК 336.71:657
ББК 65.052.5.262
О-17

Друкується за рішенням методичної комісії обліково-фінансового факультету
Миколаївського національного аграрного університету
Протокол №4 від 17 грудня 2014 року.

Укладачі: Н. М. Сіренко, І. В. Баришевська, А. Ю. Корабахіна
Відповідальний за випуск: Н. М. Сіренко, д. е. н., професор, зав. каф. фінансів і
кредиту

Рецензенти:

М. В. Дубініна – д.е.н., зав. каф. обліку і аудиту Миколаївського національного
аграрного університету

Д. В. Калнауз – директор відділення Миколаївського регіонального управління
ПАТ КБ «ПриватБанк»

© Миколаївський національний аграрний університет, 2014

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Структурно-модульна схема дисципліни «Облік у банках»	5
Модуль 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку в банках	
Змістовний модуль 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках.....	6
Змістовний модуль 2. Облік капіталу.....	10
Змістовний модуль 3. Облік касових операцій.....	14
Змістовний модуль 4. Облік розрахункових операцій.....	20
Змістовний модуль 5. Облік депозитних операцій.....	24
Змістовний модуль 6. Облік операцій з кредитування.....	28
Модуль 2. Облік фінансових інвестицій, операцій в іноземній валюті, внутрішньобанківських операцій та складання фінансових звітів	
Змістовний модуль 7. Облік операцій з цінними паперами.....	33
Змістовний модуль 8. Облік операцій в іноземній валюті.....	37
Змістовний модуль 9. Облік операцій з основними засобами та нематеріальними активами.....	41
Змістовний модуль 10. Облік операцій з лізингу.....	46
Змістовний модуль 11. Облік доходів і витрат.....	50
Змістовний модуль 12. Складання фінансових звітів.....	54
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	59

ВСТУП

Дисципліна «Облік у банках» дозволяє одержати необхідні знання, які відповідають вимогам до фахівців вищої кваліфікації, вивчення якої передбачає опрацювання окремих тем, питань, нормативних документів, Законів України, інструкцій, додаткової літератури, що впливатиме на розширення економічного кругозору.

Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Облік у банках» підготовлено для студентів обліково-фінансового факультету напряму 3 курсу напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» та 4 курсу напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» денної форми навчання

Метою методичних рекомендацій є вивчення майбутніми фахівцями з бухгалтерського обліку теоретичних та практичних засад здійснення основних банківських операцій, правилами відображення їх у звітності на основі чинного Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України.

Після вивчення дисципліни «Облік у банках» студенти повинні знати:

- принципи побудови плану рахунків бухгалтерського обліку в банках;
- підходи щодо організації бухгалтерського обліку в банківських установах України;
- процедури здійснення основних банківських операцій;
- проблемні питання, пов'язані з функціонуванням системи бухгалтерського обліку в банках;
- положення інструктивно-нормативних документів НБУ з облікових питань;
- механізми застосування в обліковій практиці концептуальних принципів МСБО, в основі яких – нарахування доходів та витрат, оцінки та переоцінки активів;
- склад та зміст бухгалтерської звітності, терміни її подання та оприлюднення.

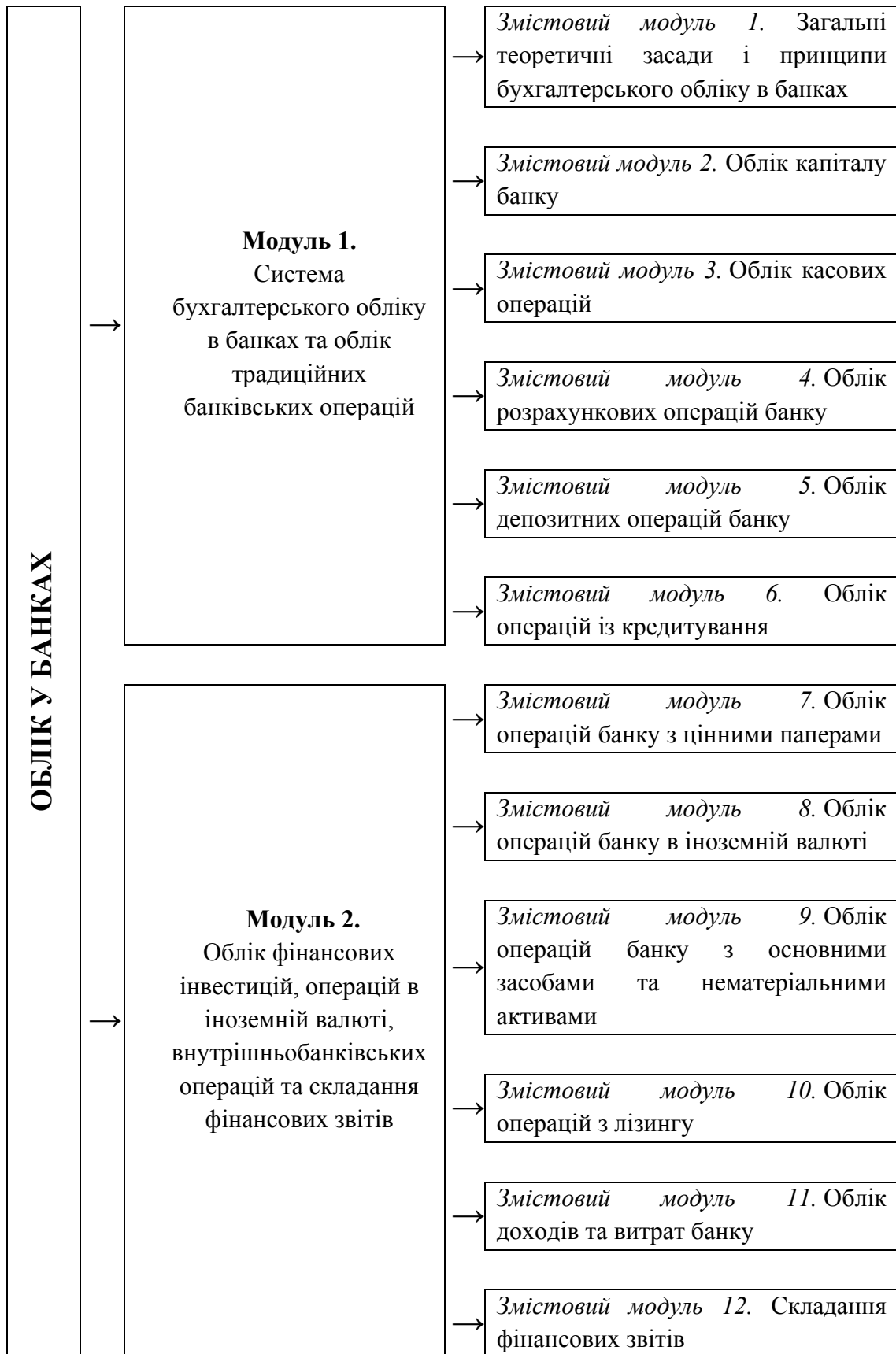
Після вивчення дисципліни «Облік у банках» студент повинен вміти:

- відображати зміст банківських операцій на рахунках бухгалтерського обліку;
- вільно орієнтуватись у номенклатурі Плану рахунків;
- формувати зміст облікової політики банку;
- визначати результат діяльності банку за даними фінансового обліку;
- характеризувати фінансові звіти, які використовуються, щоб донести інформацію до зацікавлених осіб.

Методичні рекомендації передбачають самостійне виконання студентами практичних завдань, а також вивчення методів ведення бухгалтерського обліку вітчизняними банківськими установами на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Найменування банківських установ, цифрові та інші дані, що наведені в завданнях, є умовними.

Структурно-модульна схема дисципліни «Облік у банках»

Модуль 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку в банках
Змістовний модуль 1. Загальні теоретичні засади і принципи
бухгалтерського обліку в банках

Практичне заняття №1

1. Предмет і метод бухгалтерського обліку в банках.
2. Принципи бухгалтерського обліку в банках.
3. Бухгалтерський баланс.
4. План рахунків бухгалтерського обліку в банках.
5. Особливості синтетичного обліку в банках.
6. Аналітичний облік в банках.
7. Організація бухгалтерського обліку в банках.

Мета. Оновити загальнотеоретичні знання з бухгалтерського обліку, ознайомитись із структурою класів, розділів, груп Плану рахунків та механізмом застосування в облікових процедурах концептуальних принципів, отримати навички із складання бухгалтерських проведення за змістом банківських операцій.

Глосарій. Банк, принципи бухгалтерського обліку, План рахунків бухгалтерського обліку банків, мультивалютність плану рахунків, синтетичний облік, аналітичний облік, контрактивні рахунки, контр пасивні рахунки, активи, зобов'язання, капітал, банківський документ, документообіг за банківськими операціями.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 7, 8, 12, 13, 26].

Додаткові: [51, 52, 57].

Питання

1. Охарактеризуйте банківську систему України. Назвіть нормативні акти, що регламентують питання організації бухгалтерського обліку в банку.
2. Які існують види банківських операцій?
3. Які характерні особливості синтетичного та аналітичного обліку в банках?
4. Яким є призначення активних рахунків? Що відображається за пасивними рахунками? Для чого використовуються позабалансові рахунки?
5. Які обов'язкові та необов'язкові параметри аналітичного обліку в банках?
6. Дайте визначення Плану рахунків бухгалтерського обліку в банках, поясніть його структуру.
7. Залишки за якими класами чинного Плану рахунків формують статті активу балансу?

8. Залишки за якими класами чинного Плану рахунків формують статті пасиву балансу?

9. Як зрозуміти поняття «мультивалютність плану рахунків»?

10. Що таке банківський документ? За якими ознаками класифікують банківські документи? Наведіть приклади бухгалтерських документів банків та реєстрів бухгалтерського обліку банку.

Задача 1. Визначити економічний зміст господарських операцій, узагальнених бухгалтерськими проведеннями:

- 1) Дт 1001 Кт 2630
- 2) Дт 1200 Кт 5000
- 3) Дт 1200 Кт 2600
- 4) Дт 2600 Кт 1200
- 5) Дт 2600 Кт 1001
- 6) Дт 7702 Кт 2400
- 7) Дт 1590 Кт 7701
- 8) Дт 7702 Кт 2401
- 9) Дт 7720 Кт 3599
- 10) Дт 2600 Кт 2600
- 11) Дт 1001 Кт 2600
- 12) Дт 1600 Кт 1200
- 13) Дт 1500 Кт 1200
- 14) Дт 2600 Кт 6110
- 15) Дт 7400 Кт 3652

Задача 2. Скласти бухгалтерські проведення за змістом наведених нижче господарських операцій банку.

1. Нараховано заробітну плату працівникам банку.

2. Сплачено клієнтом комісійні доход банку за розрахунково-касове обслуговування.

3. Банком «Кредо» поповнено власний рахунок «Ностро», відкритий у банку «Надра», шляхом перерахування коштів зі свого коррахунку в НБУ.

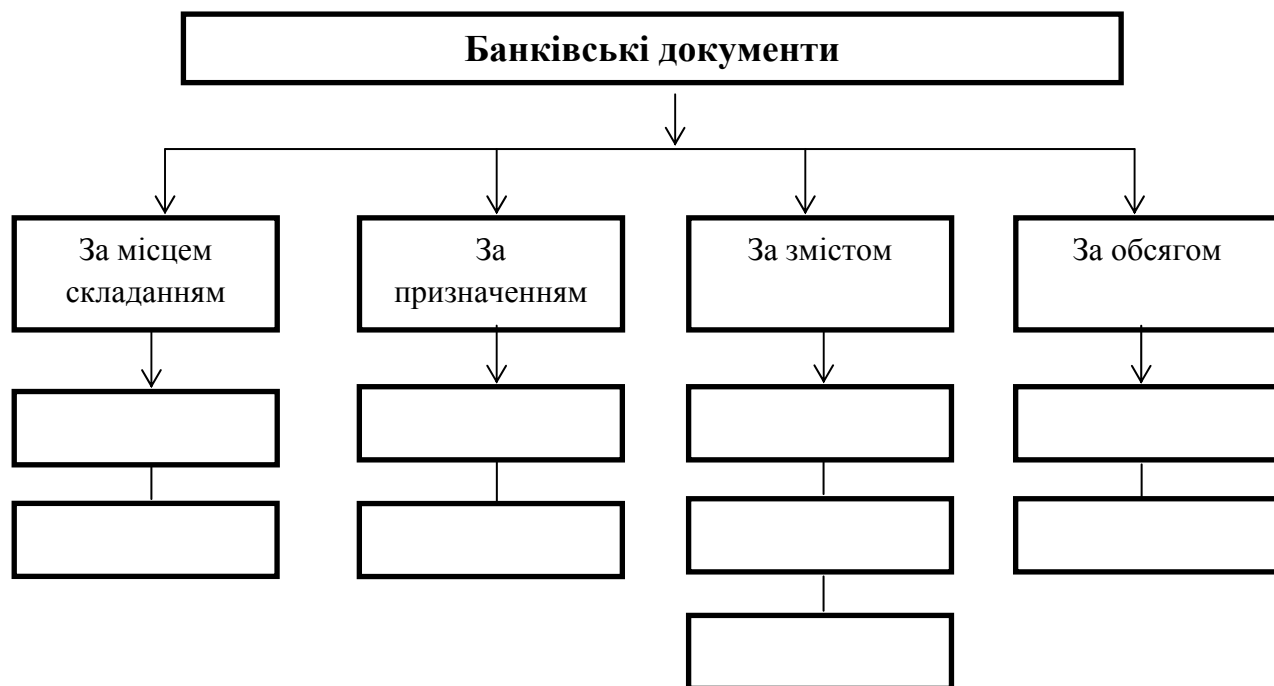
4. За дорученням банку «Кредо» списано кошти з його рахунка, відкритого в банку «Надра».

5. Клієнтом банку – суб'єктом господарювання – здано до каси банку торгову виручку, яка підлягає зарахуванню на його поточний рахунок.

6. Суб'єкту господарювання видано готівку з каси банку за грошовим чеком суб'єкта господарювання.

7. Внесено короткостроковий вклад (депозит) від фізичної особи в касу банку.

Задача 3. Заповніть порожні місця структурно-логічної схеми, позначені знаками запитання, необхідними термінами відповідно до змісту.

Задача 4. Виконати завдання, використовуючи План рахунків бухгалтерського обліку банків та добрати визначення до наведених нижче економічних термінів, які використовуються в банківській практиці.

Термін	Визначення
Банк	
Принцип бухгалтерського обліку	
План рахунків бухгалтерського обліку банків	
Активи	
Зобов'язання	
Капітал	
Облікова політика банку	
Синтетичний облік	
Аналітичний облік	

Задача 5. Визначити, до якого класу, розділу та групи належать перелічені рахунки.

Номер рахунку	Клас	Розділ	Група
1600			
1500			
1200			
2600			
2620			
6110			
5001			

Тести

1. Принцип МСБО, за яким статті доходів і витрат ураховуються та обліковуються в період здійснення економічних операцій незалежно від факту отримання коштів:

- а) відкритості;
- б) суттєвості;
- в) нарахування;
- г) оцінки.

2. До статей пасиву балансу банку належать:

а) банкноти й монети в касі банку;
б) прострочені нараховані доходи за фінансовим лізингом, наданим фізичним особам;

- в) вклади (депозити) місцевих бюджетів;
- г) резерви під кредити, що оцінюються на портфельній основі.

3. До статей активу балансу банку належать:

- а) нараховані витрати за кредитами, отриманими від інших банків;
- б) фінансовий лізинг (оренда), наданий іншим банкам;
- в) дебіторська заборгованість за операціями з готівкою;
- г) кошти на вимогу фізичних осіб.

4. У синтетичному обліку фіксується інформація про:

- а) вхідні та вихідні залишки за кожною банківською операцією;
- б) залишки коштів на рахунках на вимогу в розрізі клієнтів банку;
- в) залишки коштів в іноземній валюті за кожною статтею балансу.

5. За яким принципом розташовано статті активу в балансі банку:

- а) фінансової стійкості;
- б) зростання ліквідності;
- в) зниження ліквідності.

6. Рахунок «ЛОРО» - це:

- а) рахунок конкретного банку, відкритий в іншому банку;

- б) рахунок банку в НБУ;
- в) рахунок іншого банку, відкритий у певному банку.

7. Рахунок «НОСТРО» це:

- а) рахунок певного банку, відкритий в іншому банку;
- б) рахунок банку в НБУ;
- в) рахунок іншого банку, відкритий у конкретному банку.

8. Неамортизований дисконт за врахованими векселями фізичних осіб обліковується на:

- а) контрпасивних рахунках;
- б) контрактивних рахунках;
- в) активних рахунках;
- г) активно-пасивних рахунках;
- д) пасивних рахунках.

9. Неамортизована премія за врахованими векселями фізичних осіб обліковується на:

- а) контрпасивних рахунках;
- б) контрактивних рахунках;
- в) активних рахунках;
- г) активно-пасивних рахунках;
- д) пасивних рахунках.

10. Фінансовий облік у банках:

- а) формує інформацію керівництву для планування, оцінювання, контролю та забезпечення використання ресурсів банку;
- б) відображає стан дотримання обов'язкових нормативів, установлених НБУ;
- в) відображає реальний фінансовий стан банку відповідно до вимог законодавчих актів МСБО;
- г) відображає стан розрахунків з бюджетом і позабюджетними фондами за податками, зборами та обов'язковими платежами.

Змістовний модуль 2. Облік капіталу банку

Практичне заняття №2

- 1. Характеристика рахунків обліку капіталу банку.*
- 2. Облік операцій під час формування статутного фонду до реєстрації комерційного банку.*
- 3. Облік сум несплаченого та сплаченого зареєстрованого статутного капіталу банку.*
- 4. Облік розрахунків з акціонерами за несплаченим статутним фондом.*
- 5. Облік операцій з нарахування дивідендів та розрахунків з акціонерами.*

Мета. Дослідити характерні особливості капіталу комерційного банку, вивчити структуру балансових рахунків класу 5 Плану рахунків «Капітал банку» та порядок обліку формування статутного капіталу, операцій щодо розрахунків з акціонерами за несплаченим статутним капіталом.

Глосарій. Статутний капітал комерційного банку, акція, прибуток банку, балансовий звіт, дивіденди, емісійні різниці, емітент, власний капітал, капіталізація прибутку.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 7, 8, 11, 13, 26, 33, 34, 35, 41].

Додаткові: [52, 54, 58].

Питання

1. Сутність капіталу банку та рахунків, призначених для його обліку.
2. Визначити порядок обліку операцій під час формування статутного капіталу банку.
3. Охарактеризувати особливості обліку сум несплаченого та сплаченого зареєстрованого статутного капіталу банку.
4. Охарактеризувати особливості обліку операцій з акціями власної емісії в процесі державної реєстрації банку.
5. Охарактеризувати особливості обліку операцій щодо розрахунків з акціонерами за несплаченим статутним капіталом банку.
6. Що таке емісійні різниці? Наведіть приклади їх обліку в банку.
7. Охарактеризувати особливості обліку розрахунків з акціонерами за несплаченим статутним капіталом.
8. Охарактеризувати особливості обліку внесків за зареєстрованими змінами до статутного капіталу.
9. Охарактеризувати особливості обліку операцій з нарахування дивідендів і розрахунків з акціонерами.
10. Відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку фінансового результату поточного року та його розподілу.

Задача 1. Скласти бухгалтерські проведення за змістом наведених нижче господарських операцій банку.

1. Відображено в обліку обсяг зареєстрованого статутного капіталу банку.
2. Отримано внески акціонерів у рахунок погашення несплаченої зареєстрованої частини статутного капіталу.
3. Відображено в обліку несплачену частину зареєстрованого статутного капіталу.
4. Відображено в обліку сплачену частину зареєстрованого статутного капіталу після реєстрації в НБУ.

5. Викуплено власні прості акції за ціною вищою номіналу.
6. Відображено результати переоцінки (дооцінки) необоротних матеріальних активів.
7. Відображено результати переоцінки (уцінки) основних засобів.
8. Банком проведено списання бланків проданих акцій.

Задача 2. Засновниками оголошено обсяг статутного капіталу новоствореного банку 100 000 000 грн. На час державної реєстрації акціонери, які підписалися на акції, сплатили 40% обсягу підписного капіталу (40 000 000 грн).

Необхідно відобразити зміст зазначених операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Задача 3. Використовуючи облікові формули Звіту про фінансові результати й бухгалтерського балансу, розрахуйте в кожному окремому випадку величин, які було пропущено при складанні таблиці.

Таблиця 2.1. Вихідні та розрахункові дані діяльності банківських установ

Банк	Доходи	Активи	Витрати	Зобов'язання	Фінансовий результат	Власний капітал
Мир	100 000	200 000	92 000	137 500		
Кредо		350 000	152 000		42 000	75 000
Весна	835400		570 000	473 800		65 000
Альфа	84 000		90 000	73 000		89 000

Задача 4. Провести розрахунки та скласти відповідні бухгалтерські проведення за наведеними нижче банківськими операціями:

Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн
Відображено в обліку фінансовий результат діяльності банку «Кредо» (прибуток)			9 000 000
Нараховано податок на прибуток за даними податкового обліку			40 000
Розподілено прибуток за такими напрямками:			
а) поповнення загального резерву (50%)			
б) поповнення резервного фонду (30%)			
в) нарахування дивідендів акціонерам (20%)			
г) капіталізація (95% суми нарахованих дивідендів)			
д) виплата акціонерам дивідендів (5% оголошеної суми)			

Тести

1. Під час реєстрації статутного капіталу банку в обліку відображається проведення:

- а) Дт 1200 Кт 5000;
- б) Дт 5000 Кт 1200;
- в) Дт 1200 Кт 5001;
- г) Дт 5002 Кт 1200.

2. Мінімальний розмір статутного капіталу банку на мить реєстрації не може бути менший за:

- а) 10 000 000 грн;
- б) 100 000 000 грн;
- в) 120 000 000 грн.

3. Перевищення суми коштів, отриманих від первинного випуску власних акцій на їх номіналом, - це:

- а) емісійний дохід;
- б) емісійні різниці;
- в) дивіденди;
- г) прибуток банку.

4. Законом України «Про банки і банківську діяльність» визначено такі види капіталу банку:

- а) статутний, приписний та регулятивний;
- б) записний, приписний та регулятивний;
- в) статутний, зареєстрований та регулятивний;
- г) пайовий, приписний та записаний.

5. Регулятивний капітал банку включає:

- а) додатковий капітал;
- б) основний капітал;
- в) основний і додатковий капітал.

6. Дивіденди – це:

а) дохід, отриманий емітентом від випуску в обіг грошових знаків і цінних паперів;

б) частка прибутку банку, що розподіляється між акціонерами у вигляді доходу відповідно до кількості та видів акцій, що їм належать;

в) сума грошей, коштів; сукупність ресурсів, які використовуються в банку.

7. У системі бухгалтерського обліку відображено результати переоцінки (дооцінки) необоротних матеріальних активів:

- а) Дт 5100 Кт 4500;
- б) Дт 4500 Кт 5100;

в) Дт 5000 Кт 5100.

8. Під час списання банком бланків проданих акцій здійснюється проведення:

а) Дт 5002 Кт 9910;

б) Дт 9910 Кт 9819;

в) Дт 9819 Кт 9910;

г) Дт 9819 Кт 5002.

9. У Плані рахунків бухгалтерського обліку банків загальні резерви та фонди банку відображені в групі:

а) 502;

б) 503;

в) 504;

г) 505.

10. Додатковий капітал не може бути більш як:

а) 100% основного капіталу;

б) 100% посереднього;

в) 100% додаткового;

г) 100% загального.

Змістовний модуль 3. Облік касових операцій

Практичне заняття №3

1. Рахунки, що використовуються для обліку касових операцій, їх призначення.

2. Облік операцій каси із приймання готівки.

3. Облік операцій вечірніх кас та кас перерахунку готівки.

4. Облік операцій видаткових кас.

5. Зберігання й облік цінностей та документів у головних сховищах.

6. Облік операцій з підкріплення операційної каси банку.

Мета. Вивчити основні нормативні документи, що регламентують організацію емісійно-касової роботи в банку, порядок здійснення контрольних процедур за касовими операціями, порядок виконання операцій прибутковою, видатковою, вечірньою касами банку, навчитися складати бухгалтерські проведення за касовими операціями.

Глосарій. Готівка, депозитна система, інкасація, касові документи, поточний рахунок, депонування коштів, ліміт каси, платіжне доручення, виписка банку, операційна каса.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 7, 8, 12, 13, 14, 19, 27, 29].

Додаткові: [51, 52, 53, 54].

Питання

1. Які рахунки, що використовуються для обліку касових операцій, їх призначення?
2. Який порядок обліку операцій каси з приймання готівки?
3. Який порядок обліку операцій, що виконуються в післяопераційний час?
4. Який порядок обліку операцій видаткових кас?
5. Який порядок обліку інкасації грошової виручки інкасаторами банків?
6. Організація та нормативно-правове забезпечення ведення касових операцій у банках України.
7. Який порядок обліку внутрішньобанківських операцій банків з використанням готівки?
8. Які основні принципи організації касової роботи?
9. Порядок організації вечірніх кас та інкасації грошової виручки.
10. Який порядок зберігання та облік цінностей і документів у грошових сховищах?

Задача 1. Скласти бухгалтерські проведення за змістом наведених нижче господарських операцій банку.

1. Клієнтом – фізичною особою внесено кошти на власний поточний рахунок.
2. Банком прийнято комунальні платежі від фізичної особи.
3. Клієнтом сплачено комісію за послуги банку готівкою.
4. Видано заробітну плату працівникам банку.
5. Погашено готівкою довгостроковий кредит в інвестиційну діяльність, що був наданий ПП «МИР».
6. Видано кошти фізичній особі з депозитного рахунка.
7. Видано фізичній особі відсотки за депозитом.
8. Отримано готівку від НБУ до операційної каси банку.
9. Видано гроші з каси банку інкасаторам для перевезення на відділення.
10. Прийнято гроші від інкасатора та оприбутковано їх у відділенні.

Задача 2. 10.09.2014 р. ПП «МИР» внесено до каси банку торговельну виручку 25 000 грн, яка підлягає зарахуванню на поточний рахунок у банку.

11.09. 2014 р. бухгалтером підприємства отримано 16 000 грн на заробітну плату та господарські потреби.

14.09. 2014р. внесено залишок невиплаченої заробітної плати до каси банку – 6 000 грн.

Необхідно:

1. Відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій.
2. Визначити залишок в касі банку на 14.09.2014 р.

Задача 3. 03.05.2014 р. касою «Правексбанку» виконано такі операції:

- Отримано лишки готівки в касу установи банку від підзвітних філій.
- Внесено до каси готівкові кошти для зарахування на рахунки фізичних осіб (поточні, для розрахунків платіжними картками, строкові кошти).
- Погашено фізичною особою кредит готівкою.
- Внесено до каси готівкові кошти в погашення нарахованих процентних доходів за наданими кредитами в поточну діяльність фізичним особам.
- Внесено до каси готівкові кошти за рахунково-касове обслуговування клієнтів банку (відкриття, ведення та закриття рахунків клієнтів, переказ коштів, видача чекових книжок, інкасація готівки, вкладні операції).

Видано аванс працівнику банку на господарські витрати.

Видано готівкові кошти з рахунків клієнтів, що утримуються з бюджету.

Видано готівку клієнтам за грошовим чеком.

Виплачено заробітну плату, премії працівникам банку.

Списано виявлені в касі нестачі готівки:

- а) на винну особу,
- б) винну особу не виявлено.

Задача 4. Необхідно відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій (табл. 3.1) та визначити залишок готівки в касі на кінець дня (залишок на початок дня 60 000 грн.)

Таблиця 3.1 Перелік операцій, проведених касою банку «Кредо»

№	Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	До каси банку за заявою на переказ готівки оприбутковано торгіву виручку, що здана клієнтом ПП «МИР»			8000
2	Із каси банку за чеком видано готівку клієнту ПП «МИР» для зарплати працівникам			20 000
3	Фізичними особами готівкою внесено кошти на поповнення депозитних вкладів: а) терміном 6 місяців б) терміном 2 роки			1500 1000
4	Видано готівку: а) заробітну плату працівникам банку б) аванс на відрядження			30 000 800
5	Сплачено банку-кореспонденту з рахункаostro за придбання в нього готівки			16 000
6	Отриману готівку оприбутковано до каси банку			16 000
7	Із каси виданий готівкою короткостроковий кредит фізичній особі на поточні потреби			21 000
8	За результатами ревізії каси банку виявлено нестачу готівки			50

Задача 7. Необхідно:

1. Відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 Перелік операцій, проведених касою банку «Аваль»

№	Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн
Залишок на початок дня 200 000 грн.				
1	З каси банку за чеком клієнта видано готівку на зарплату його працівникам			30 000
2	З каси видано позики фізичним особам: а) короткострокову – під платіжні картки б) довгострокову – на будівництво будинку			5000 100 000
3	Нараховані проценти за позиками фізичних осіб: а) під платіжні картки за ставкою 24% річних, метод нарахування процентів 30/360 б) на будівництво будинку за ставкою 12% річних, метод нарахування процентів 30/360			? ?
4	За заявою клієнта готівкою з каси виплачено фізичній особі: а) короткостроковий депозит б) проценти за депозитом			18 000 2000
5	З каси видано зарплату, нараховану працівникам банку			20 000
6	З каси видано готівку під звіт працівникові банку для придбання канцтоварів			1000
7	Залишок готівки в касира на кінець дня		?	

Задача 5. Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку проведення за прибутковими касовими операціями.

Таблиця 3.2 Прибуткові касові операції банку «КредитПром»

Операція	Дт	Кт
Внесок коштів підприємством на власний поточний рахунок		
Внесок коштів фізичною особою на власний поточний рахунок		
Внесок коштів фізичною особою на депозит		
Приймання комунальних та інших платежів від фізичних осіб		
Сплата клієнтом комісії за послуги банку		

Задача 6. Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку проведення за видатковими касовими операціями:

Таблиця 3.3 Видаткові касові операції банку «КредитПром»

Операція	Дт	Кт
Видача коштів підприємству з його поточного рахунку		
Видача коштів фізичній особі з її поточного рахунку		
Видача коштів фізичній особі з депозитного рахунку		
Видача фізичній особі процентів за депозитом		
Видача кредиту фізичній особі		

Тести

- Здійснюючи касові операції, банки мають забезпечувати:
 - приймання, видачу, зберігання готівки операційної каси та інших цінностей;
 - своєчасне повне оприбуткування готівки, що надійшла до каси банку;
 - своєчасне відображення касових операцій у бухгалтерському обліку;
 - цілісність і конфіденційність інформації;
 - своєчасне завершення щоденного оброблення платежів.
- До касових операцій належать:
 - приймання готівкової національної та іноземної валют від клієнтів для зарахування на їхні рахунки та рахунки інших юридичних і фізичних осіб або на відповідний рахунок банку;
 - залучення або розміщення коштів на визначений угодою термін на умовах повернення з виплатою відсотків або на безвідсотковій основі, які не забезпечені жодною власністю;
 - видача готівкової національної та іноземної валют клієнтам з їхніх рахунків за видатковими касовими документами через касу банку або із застосуванням платіжних карток з їхніх рахунків чи відповідного рахунка банку через його касу банкомат;
 - приймання від фізичних та юридичних осіб готівкової національної та іноземної валют для переказу в готівковій формі;
 - вилучення з обігу сумнівних банкнот (монет) і надсилання їх на дослідження.
- Зарахування готівки, що надійшла від працівника банку як залишок невикористаного авансу на відрядження, буде оформлене:
 - заявою на переказ готівки;
 - повідомлення;
 - прибутковим касовим ордером;
 - грошовим чеком;
 - квитанцією за формою №377-А.

4. У касі банку виявлено нестачу банкнот (грошей) з вини матеріально відповідальних осіб:

- а) Дт 3552 Кт 1001;
- б) Дт 3552 Кт 6399, Дт 991 Кт 9617;
- в) Дт 1001 Кт 3552;
- г) Дт 7399 Кт 1001, Дт 9617 Кт 991.

5. Працівникам банку видано аванс на витрати за відрядження:

- а) Дт 2630 Кт 1002;
- б) Дт 3550 Кт 1001;
- в) Дт 3551 Кт 1001.

6. Банк вивозить готівку до територіального управління НБУ власними силами:

- а) Дт 1911 Кт 1007;
- б) Дт 1200 Кт 1911;
- в) Дт 1007 Кт 1001;
- г) Дт 1811 Кт 1001.

7. Банк видав кошти підприємству з його поточного рахунка:

- а) Дт 2600 Кт 1001;
- б) Дт 1001, 2650 Кт 2600;
- в) Дт 1200, 2650 Кт 1001;
- г) Дт 1001, 2650 Кт 1200.

8. Банк видав кошти фізичній особі з її поточного рахунка:

- а) Дт 1200 Кт 1001;
- б) Дт 1001 Кт 2620;
- в) Дт 2600 Кт 1200;
- г) Дт 2620 Кт 1001.

9. Внесено кошти фізичною особою на власний поточний рахунок:

- а) Дт 2620 Кт 1001;
- б) Дт 1200 Кт 2620;
- в) Дт 1001 Кт 2620;
- г) Дт 1001 Кт 1200.

10. Банк видав кошти фізичній особі з депозитного рахунку:

- а) Дт 1200 Кт 1001;
- б) Дт 1001 Кт 2630;
- в) Дт 2630 Кт 1001;
- г) Дт 1001 Кт 1200.

Змістовний модуль 4. Облік розрахункових операцій банку

Практичне заняття №4

1. Облік операцій за міжбанківськими розрахунками, які здійснюються через СЕП при НБУ.

2. Облік міжбанківських розрахунків, які здійснюються за прямими кореспондентськими угодами.

3. Принципи організації безготівкових розрахунків та форми розрахункових документів для здійснення безготівкових розрахунків у господарському обороті України.

4. Облік розрахунків із застосуванням платіжних доручень.

5. Облік безготівкових розрахунків чеками.

6. Облік розрахунків акредитивами.

7. Облік розрахунків платіжними вимогами-дорученнями.

8. Облік розрахунків платіжними вимогами.

Мета. Ознайомитися зі змістом Інструкції про міжбанківські розрахунки в Україні, вивчити порядок відкриття кореспондентських рахунків банками (філіями) у територіальних управліннях Національного банку та механізм дії прямих кореспондентських рахунків між банками.

Глосарій. Акредитив, бенефіціар, безготівкові розрахунки, платіжне доручення, платіжна вимога, платіжна вимога-доручення, авізо, аваль, акцепт, банк-емітент, еквайринг, кліринг, чекодавець, платіжні інструменти, операційний день банку, Система електронних платежів НБУ.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 7, 8, 12, 13, 14, 18, 20, 21, 27, 43].

Додаткові: [51, 53, 56, 59].

Питання

1. Що таке міжбанківські розрахунки? Які особливості обліку операцій за міжбанківськими розрахунками, які здійснюються через систему електронних платежів (СЕП)?

2. Як ведеться облік міжбанківських розрахунків, який здійснюється за прямими кореспондентськими угодами?

3. Що таке рахунок «лоро», «ностро»?

4. Який порядок відкриття банками клієнтських рахунків і використання коштів за ними?

5. Які особливості відкриття рахунків у національній валюті фізичним особам?

6. Назвіть правила використання платіжних інструментів під час здійснення розрахункових операцій.

7. Який порядок обліку розрахунків із застосуванням платіжних доручень, чеків, акредитивів, платіжних вимог-доручень, платіжних вимог?

8. Який порядок внесення коштів на карткові рахунки юридичних і фізичних осіб?

9. Назвіть особливості ведення бухгалтерського обліку по операціях з видачі готівкових коштів з використанням платіжних карток?

10. Назвіть загальні положення Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті.

Задача 1. Визначити економічний зміст господарських операцій, узагальнених бухгалтерськими проведеннями:

1. Дт1200 Кт 2600
2. Дт 2600 Кт 2600
3. Дт 2600 Кт 1200
4. Дт 2600 Кт 2602
5. Дт 1200 Кт 1600
6. Дт 1500 Кт 1200
7. Дт 1600 Кт 1200
8. Дт 2602 Кт 2600
9. Дт 1200 Кт 2650
10. Дт 2600Кт 6110
11. Дт 9910 Кт 9821
12. Дт 9830 Кт 9910.

Задача 2. Скласти бухгалтерські проведення за змістом наведених нижче господарських операцій банку.

1. Надходження коштів на користь клієнта банку – суб'єкта господарювання – від покупця, рахунок якого обслуговується в іншому банку.

2. Проведення міжбанківських розрахунків за платіжним дорученням рушенням клієнта.

3. Надходження коштів на користь клієнта банку – суб'єкта господарювання від покупця, рахунок якого обслуговується в цьому самому банку.

4. Поповнення банком А рахунка «Ностро», відкритого в іншому банку.

5. Проведення оплати за розрахунковим чеком, емітованим банком, який пред'явлено до сплати клієнтом цього банку.

6. Списання з позабалансового рахунка бланку виданої чекової книжки.

Задача 3. Комерційний банк «Кредо» прийняв до сплати від АТ «Світоч» платіжне доручення на суму 5000 грн. за одержану сировину від міжміського постачальника «Корона».

Постачальник «Корона» має розрахунковий рахунок у КБ «Аркада» м. Києва. Розрахунки між банками здійснюються через платіжну систему при НБУ.

Необхідно відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій.

Задача 4. Від АТ «Тиса» до відділення банку «Приват» надійшла заява на виставлення з його рахунка покритого акредитива для розрахунків із заводом «Торгаш» (м. Вінниця) за обладнання на суму 58 680 грн.

Необхідно скласти бухгалтерські проведення за операцією з відкриття акредитива в банку-емітенті, перерахунку коштів до виконуючого банку.

Задача 5. Комерційний банк «Аркада» 5 березня зарахував на рахунок постачальника платіж у сумі 141400 грн. з відкритого у нього непокритого акредитиву (комісія склала 5% від суми платежу). Банк одержав право прямого дебетування коррахунку від банку-кореспондента.

Необхідно скласти бухгалтерські проведення в комерційних банках.

Задача 6. Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції, що пов'язані з розрахунками за допомогою чеків, використовуючи дані табл.4.1.

Таблиця 4.1 Облік операцій з використанням чеків

Операція	Дт	Кт
Видано чекову книжку клієнту банку		
Депонування суми ліміту		
Проведення розрахунків розрахунковими чеками, якщо клієнти обслуговуються в одному банку		
Проведення розрахунків розрахунковими чеками, якщо клієнти обслуговуються в різних банках: - в банку платника - в банку одержувача		
Повернення невикористаної суми ліміту		

Тести

1. Авізуючим банком як учасником акредитивної операції в іноземній валюті може бути:

а) банк, який відкриває акредитив на прохання клієнта або просить інший банк відкрити акредитив за його рахунок;

б) банк, який бере на себе зобов'язання в доповнення до обов'язків банку-емітента здійснити платіж бенефіціару;

в) банк, який повідомляє бенефіціара про відкриття на його ім'я акредитива;

г) банк, указаний: в акредитиві як виконуючий платіж бенефіціару проти документів.

2. Відповідно до Інструкції про порядок відкриття, використання її закриття рахунків у національній та іноземній валютах № 492 банки відкривають такі види рахунків:

- а) кредитні рахунки;
- б) поточні рахунки юридичним особам;
- в) карткові рахунки;
- г) поточні рахунки типу «н»;
- д) поточні рахунки типу «р»;
- е) депозитні рахунки;
- є) транзитні рахунки.

3. До поточних торговельних операцій за поточними рахунками в іноземній валюті належать:

а) розрахунки між юридичними особами-резидентами та юридичними особами-нерезидентами час здійснення зовнішньо-економічної діяльності за торговельними операціями;

б) оплата витрат за лікування громадян у медично-профілактичних закладах іншої держави;

в) перерахування на утримання дипломатичних, офіційних представництв та інших представництв юридичних осіб-нерезидентів, які не ведуть підприємницької діяльності.

г) розрахунки між юридичними особами-нерезидентами та юридичними особами-резидентами через юридичних осіб-резидентів (посередників) відповідно до договорів (контрактів, угод);

д) обмінні операції ж іноземною валютою (купівля-продаж готівки іноземної валюти за готівку в гривнях).

4. Визначити черговість виконання платежів за платіжними документи в разі недостатності коштів на рахунку платника:

а) платіжне доручення клієнта банку на перерахування коштів постачальнику борошна;

б) платіжне доручення на перерахування аліментів;

в) платіжне доручення на перерахування комунального податку;

г) платіжна вимога на відшкодування матеріальної шкоди, завданої обладнанню клієнтом банку;

д) платіжна вимога-доручення на сплату електроенергії;

е) платіжне доручення на сплату банку відсотків за кредит.

5. Термін дії акредитива:

а) 10 днів;

б) 20 днів;

в) 35 днів;

г) термін дії акредитива визначається в заяві заявником акредитива.

6. З рахунка лоро списано кошти за розрахунково- касове обслуговування банку-кореспондента:

а) Дт 1600 Кт 6101;

б) Дт 1500 Кт 6100;

в) Дт 1600 Кт 6100;

г) Дт 7100 Кт 1500.

7. Нараховані доходи за розрахунково-касове обслуговування клієнтів:

а) Дт 2600 Кт 3570;

б) Дт 3570 Кт 6110;

в) Дт 2600 Кт 6110;

г) Дт 1001 Кт 6110.

8. Банк-емітент списує кошти з рахунка чекодавця та перераховує на рахунок утримувача чека, який обслуговується в іншому банку:

а) Дт 2602 «Кошти в розрахунках суб'єктів господарювання»/аналітичний рахунок «Розрахунки чеками»;

Кт 2600 «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання» - рахунок утримувача чека;

б) Дт 2602 «Кошти в розрахунках суб'єктів господарювання»/аналітичний рахунок «Розрахунки чеками»;

Кт 1200 «Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України»;

в) Дт 2600 «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання» - рахунок чекодавця;

Кт 2602 «Кошти в розрахунках суб'єктів господарювання»/аналітичний рахунок «Розрахунки чеками».

Змістовний модуль 5. Облік депозитних операцій

Практичне заняття №5

- 1. Види депозитів (вкладів)*
- 2. Облік залучення і повернення номіналу депозиту.*
- 3. Облік нарахування і сплати банком процентів за різними методами, у тому числі капіталізації депозиту.*
- 4. Облік міжбанківських депозитних операцій.*

Мета. Вивчити характеристику груп балансових та позабалансових рахунків для фінансового обліку залучення депозитів, сплати витрат та отримання доходу за ними, ознайомитися з класифікацією депозитів та особливостями відображення результатів їх проведення в обліку.

Глосарій. Депозит, амортизація процентів, депозитна операція, депозитний овернайт, депонування коштів, ліквідність балансу, поточні рахунки фізичних осіб, проценти, капіталізація процентів, вкладник, суб'єкт вкладної операції.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 7, 8, 12, 13, 21, 38,].

Додаткові: [51, 52, 56, 59].

Питання

1. Що таке депозит? Які існують види депозитів (вкладів)?
2. Що таке депозитний сертифікат?
3. Охарактеризуйте нормативну базу Національного банку України щодо обліку депозитних операцій банків.
4. Який порядок здійснення банками вкладних (депозитних) операцій?
5. Який порядок обліку активних міжбанківських вкладних (депозитних) операцій?
6. Який порядок обліку пасивних міжбанківських вкладних (депозитних) операцій?
7. Який порядок розрахунку процентних витрат?
8. Що таке «ефективна процентна ставка»?
9. Який порядок обліку нарахування й сплати банком відсотків за вкладом?
10. Які особливості відображення в бухгалтерському обліку простроченої, сумнівної та безнадійної заборгованості за вкладними (депозитними) операціями на міжбанківському ринку?

Задача 1. Банк «Агро» 01.01.2014 року залучив строковий депозит від фізичної особи готівкою в сумі 10 000 гривень на 5 років під 18% річних. Проценти нараховуються наприкінці кожного місяця, методом 30/360, а сплачуються наприкінці строку дії договору.

Необхідно відобразити необхідні дати, бухгалтерські проведення і суми.

Задача 2. Банк «Кредо» 01.01.2014 року залучив строковий депозит ТОВ «Універсам» у сумі 50 000 гривень строком на 3 роки під 17% річних із капіталізацією процентів кожного місяця. Нарахування процентів відбувається наприкінці місяця за методом факт/365(6).

Необхідно відобразити в обліку всі необхідні дати, бухгалтерські проведення і суми.

Задача 3. Банк «Альфа» 04.01.2014 року залучив строковий депозит ТОВ «Електрон» у сумі 50 000 гривень строком на 1 рік під 10% річних. Нарахування процентів відбувається в останній день місяця за методом 30/360.

Необхідно відобразити в обліку всі необхідні дати, бухгалтерські проведення і суми.

Задача 4. Банк «ВТБ» 01.03.2014 року залучив строковий депозит від Л.П. Коваленко у сумі 1 000 гривень строком на 1 рік під 10% річних, ринкова ставка – 15%. Нарахування процентів відбувається за методом 30/360.

Необхідно відобразити в обліку всі необхідні дати, бухгалтерські проведення і суми.

Задача 5. Банк «Крок» 1.03.20.. р. залучив строковий депозитний вклад від банку «Мрія» в сумі 1000000 грн., строком на 1 місяць під процентну ставку 15% річних, ринкова ставка 10%. Нарахування процентів відбувається за методом факт/факт. Депозитний вклад повернуто банку «Мрія» відповідно до угоди.

Необхідно відобразити в обліку всі необхідні дати, бухгалтерські проведення і суми.

Тести

1. Рахунок, за яким банк обліковує кошти на вимогу суб'єктів господарювання:

- а) 1200;
- б) 2620;
- в) 2600;
- г) 1600.

2. Принцип МСБО, за яким статті доходів і видатків ураховуються та обліковуються в період здійснення операцій, незалежно від факту отримання коштів:

- а) відкритості;
- б) обачливості;
- в) консолідації;
- г) нарахування;
- д) оцінки.

3. До пасивів банку належать:

- а) кошти на вимогу суб'єктів господарювання;
- б) банкноти і монети в касі банку;
- в) довгострокові вклади (депозити), розміщені в інших банках;

- г) короткострокові стабілізаційні кредити, отримані від Національного банку України;
 - д) депозити овернайт, розміщені в інших банках.
4. Інсайдер – це:
- а) фізична або юридична особа – резидент;
 - б) фізична або юридична особа – нерезидент;
 - в) фізична або юридична особа, споріднена стосовно банку;
 - г) банк з низькою рейтинговою позицією;
 - д) банк з високою рейтинговою позицією.
5. До строкових депозитів належать:
- а) цільові рахунки фізичних осіб;
 - б) короткострокові депозити юридичних осіб;
 - в) рахунки з обліку коштів за операціями репо юридичних осіб;
 - г) довгострокові депозити юридичних осіб;
 - д) депозити овернайт, розміщені в інших банках.
6. До загальної облікової процедури в разі залучень вкладу залежить:
- а) первісне оцінювання;
 - б) подальше оцінювання;
 - в) визнання витрат;
 - г) визнання доходів;
 - д) припинення визнання після погашення вкладу.
7. У договорі про відкриття вкладного рахунка фізичної особи:
- а) указується ідентифікаційний номер банку;
 - б) указується ідентифікаційний номер фізичної особи;
 - в) обумовлюється сума нарахованих доходів банку;
 - г) обумовлюється сума нарахованих витрат фізичної особи;
 - д) обумовлюється сума, що вноситься або перераховується на вкладний рахунок.
8. Вкладні рахунки в національній валюті відкривають:
- а) нерезиденти – громадяни України, які постійно проживають за межами України;
 - б) нерезиденти – іноземці та особи без громадянства, які отримали посвідку на проживання в Україні;
 - в) резиденти – громадяни України;
 - г) нерезиденти – іноземці та особи без громадянства, які проживають в Україні відповідно до візи, відкритої терміном до одного року за наявності підтвердження джерел походження готівкових коштів у грошовій одиниці України;
 - д) резиденти – не громадяни України.

9. Облік доходів від залучених вкладів (депозитів) за ставкою нижчою за ринкову відображається за рахунком:

- а) 6390;
- б) 7398;
- в) 6398;
- г) 7390.

10. Формування резервів за коштами, розміщеними на кореспондентських рахунках в інших банках відображається проведенням:

- а) Дт 7701 Кт 1590;
- б) Дт 1592 Кт 7701;
- в) Дт 7701 Кт 1592.

Змістовний модуль 6. Облік операцій з кредитування **Практичне заняття №6**

1. Організація обліку кредитних операцій банку.
2. Облік основної суми боргу за кредитними операціями банку.
3. Облік нарахування і сплати відсотків за кредитними операціями банків.
4. Облік сумнівних кредитів.
5. Класифікація кредитів за ступенем ризику.
6. Облік формування резервів під можливі втрати банків за кредитними операціями.
7. Облік безнадійних кредитів.
8. Використання позабалансових рахунків за операціями з кредитування.

Мета. Ознайомитися з класифікацією кредитних операцій банку, вивчити порядок визнання кредиту на балансових та позабалансових рахунках, зміст та положення кредитної угоди, визначити порядок здійснення облікової процедури за кредитною операцією та навчитися складати бухгалтерські проведення за змістом здійснених кредитних операцій у розрізі їх видів.

Глосарій. Кредит, кредитний портфель, кредитна операція, кредитоспроможність, факторинг, овернайт, заборгованість, застава, пролонгація, іпотечний кредит, овердрафт, кредитний ризик, лізинговий кредит, споживчий кредит, бланковий кредит, консорціумний кредит, прострочена заборгованість, ефективна ставка відсотка.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 7, 8, 12, 13, 27, 39].

Додаткові: [51, 56, 58, 59].

Питання

1. Розкрийте сутність кредиту та документальне оформлення факту його видачі.
2. Розкрийте суть поняття «ефективна ставка відсотка».
3. Яка класифікація банківських кредитів?
4. Що таке кредитна угода?
5. Які особливості організації обліку кредитних операцій банку?
6. Як особливості обліку нарахування та сплати відсотків за кредитними операціями банку?
7. Що таке кредитний ризик?
8. Які існують форми забезпечення повернення кредитів?
9. Визначте характеристику та основні елементи методики обліку окремих кредитних операцій банку (кредитна лінія, овердрафт, овернайт, факторинг).
10. Розкрийте особливості обліку кредитів, отриманих від міжнародних та інших фінансових операцій.

Задача 1. Банк надав кредит на закупівлю сировини ТОВ «Прогрес» 20 березня 2014 р. з обумовленим в угоді строком погашення 20 квітня 2004 р. на суму 100 000 грн. під процентну ставку 33 % річних. В угоді термін сплати процентів визначений після закінчення строку користування кредитом, тобто 20 квітня. Банк використовує метод нарахування процентів «факт/360 днів».

Необхідно відобразити необхідні дати, бухгалтерські проведення і суми.

Задача 2. 01.01. 2014 року банк «Кредо» уклав кредитну угоду на надання 5.01.20.. року короткострокового кредиту банку «Надра» у розмірі 5000000 грн, строком на 1 рік за ставкою 10% річних, ринкова ставка 12% під заставу будинку, оціненого у 6 000 000 гривен. Сплата процентів за кредит здійснюється наприкінці терміну договору, метод нарахування відсотків 30/360.

Необхідно відобразити необхідні дати, бухгалтерські проведення і суми.

Задача 3. Комерційний банк залучив строковий кредит у розмірі 2000 грн. На термін від 20 березня до 17 червня під 18% річних. Необхідно розрахувати суми процентних платежів, використовуючи різні методи визначення кількості днів, використовуючи табл.6.1.

Таблиця 6.1. Порядок розрахунків процентних витрат банку

Метод розрахунків	Визначення кількості днів за період дії угоди, днів	Кількість днів у році, днів	Розрахунок суми відсотків, грн.
1. Факт/факт			
2. Факт/360			
3. 30/360			

Задача 4. 01.06.2009 р. банк видав готівкою споживчий кредит фізичній особі у сумі 12 000 грн. терміном 2 місяці. Процентна ставка за кредитом співпадає із ринковою ставкою і становить 28 % річних, а щомісячна комісія від первинної суми кредиту – 1,25% в місяць. Метод визначення кількості днів – факт/факт. Проценти, комісійні та заборгованість за кредитом сплачуються щомісяця з 1 по 5 число місяця, наступного за звітним, згідно з графіком (табл.6.2) Кредит був наданий без застави.

Необхідно відобразити необхідні дати, бухгалтерські проведення і суми.

Таблиця 6.3. Графік погашення кредиту, процентів та комісійних

Дата	Сума нарахованих процентів, грн.	Виплата заборгованості за кредитом, грн.	Сума нарахованих комісійних за обслуговування кредитної заборгованості, грн.	Платіж всього, грн.	Залишок заборгованості по кредиту, грн.
01.06.2009 р.	0	0	0	0	12000
30.06.2009 р.	276,16	6000	150	6426,16	6000
31.07.2009 р.	142,68	6000	150	6292,68	0
Всього	418,84	12000	300	12718,84	-

Задача 5. 01.10.2014 р. банк «Кредо» видав кредит суб'єктові господарювання на поточні потреби в сумі 10 млн.грн, терміном на 12 місяців за ставкою 25 % річних. Сплата відсотків за кредитом здійснюється щомісячно, база нарахування – 30/360.

Упродовж шести місяців відсотки за кредитом сплачувалися, потім виплати припинилися. Суму кредиту клієнт погасив своєчасно.

Відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст потрібних операцій.

Задача 6. Банк «Кредо» надав довгостроковий іпотечний кредит В.П.Бойко 1 лютого 2014 р. ж на таких умовах: сума кредиту 1 200 000 грн; комісія за операцію – 2% заставою є автомобіль, оцінений у 1 400 000грн; дата зарахування коштів на рахунок клієнта – 05.02.20__р. процентна ставка 20%; ринкова ставка – 18%; суму відсотків утримано 5 лютого 20__р.; термін дії кредитної угоди – два роки.

Необхідно відобразити в обліку зміст наведених умов за кредитною операцією.

Тести

1. Коефіцієнт резервування за субстандартними кредитами становить:
 - а) 100%;
 - б) 5%;
 - в) 20%;
 - г) 1%;
 - д) 50%.
2. Відсотки за наданими кредитами нараховуються:
 - а) щомісячно;
 - б) щоденно;
 - в) подекадно;
 - г) щорічно;
 - д) щоквартально.
3. У разі віднесення позичальника до класу «А» відповідно до його фінансового стану та визнання платіжної дисципліни слабкою, кредитна заборгованість зараховується до такої групи ризику:
 - а) сумнівної;
 - б) субстандартної;
 - в) безнадійної;
 - г) під контролем;
 - д) стандартної.
4. У разі несплати процентних доходів за кредитами вони визнаються простроченими:
 - а) наприкінці року;
 - б) за тиждень;
 - в) наступного дня;
 - г) наприкінці місяця.
5. Кредити, надані фізичним особам за врахованими вексями обліковується проведеннями:
 - а) Дт 2228 Кт 2620;
 - б) Дт 1200 Кт 2220;
 - в) Дт 2220 Кт 1001;
 - г) Дт 2020 Кт 1001.
6. Визнання простроченою заборгованості за кредитами, наданими іншим банкам:
 - а) Дт 1780 Кт 1527;
 - б) Дт 1527 Кт 1582;
 - в) Дт 1527 Кт 1523;
 - г) Дт 1627 Кт 1623.

7. Відображенню в обліку списаної з балансу безнадійної заборгованості клієнтів за рахунок резервів відповідає запис:

- а) Дт 9601 Кт 9910;
- б) Дт 2400 Кт 2067;
- в) Дт 9611 Кт 9910;
- г) Дт 9601 Кт 9900.

8. Нарахуванню процентних витрат за довгостроковим кредитом, отриманим від іншого банку, відповідає проведення:

- а) Дт 7004 Кт 1328;
- б) Дт 1528 Кт 6017;
- в) Дт 7017 Кт 1628;
- г) Дт 1628 Кт 7017.

9. У разі сторнування суми резерву на частково погашену заборгованість за кредитом, наданим клієнту, виконується запис:

- а) Дт 7702 Кт 2400;
- б) Дт 2400 Кт 7702;
- в) Дт 9910 Кт 9611;
- г) Дт 2401 Кт 7720.

10. Відображенню амортизації дисконту за короткостроковими кредитами на поточні потреби, надані фізичним особам, відповідає проведення:

- а) Дт 2206 Кт 6042;
- б) Дт 6042 Кт 2206;
- в) Дт 2202 Кт 2206;
- г) Дт 2206 Кт 2202.

Модуль 2. Облік фінансових інвестицій, операцій в іноземній валюті, внутрішньобанківських операцій та складання фінансових звітів
Змістовий модуль 7. Облік операцій з цінними паперами

Практичне заняття №7

1. Класифікаційні групи доходів (витрат) банку. Їхній взаємозв'язок із Планом рахунків.

2. Дія принципів нарахування, відповідності, обачності у відображенні в підсистемі фінансового обліку доходів (витрат).

3. Правила обліку доходів банку. Кореспонденція рахунків за кожним правилом.

Мета. Вивчити правила бухгалтерського обліку доходів (витрат), навчитися формувати кореспонденцію рахунків за операціями з нарахування доходів (витрат) та нарахування процентні доходи, формувати бухгалтерські проведення за податковим обліком валових доходів (витрат).

Глосарій. Доходи банку, витрати банку, роялті, прибуток банку, непроцентні доходи банків, комісійні доходи та витрати банку, процентні доходи та витрати банку, банківська моржа.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 7, 8, 12, 27, 42, 49].

Додаткові: [52, 53, 56].

Питання

1. Визначити класифікація доходів і витрат банку.
2. Яка структура класів 6 і 7 Плану рахунків банк?
3. Які існують правила ведення доходів і витрат банку?
4. Які особливості відображення доходів і витрат банку у його фінансовій звітності?
5. Облік процентних доходів і витрат банку.
6. Облік простроченої заборгованості за нарахованими доходами.
7. Який порядок визнання витрат банку в системі фінансового обліку?
8. Який зміст податкового обліку?
9. Визначте способи організації ведення обліку валових доходів і валових витрат банку.
10. Визначте особливості відображення в системі рахунків фінансового результату.

Задача 1. Визначити економічний зміст господарських операцій, узагальнених бухгалтерськими проведеннями:

1. Дт1528 Кт 6017
2. Дт 3600 Кт 6026

3. Дт 7900 Кт 3620
4. Дт 7100 Кт 3670
5. Дт 7392 Кт 3678
6. Дт 2600,1001 Кт 6111
7. Дт 7395 Кт 3678
8. Дт 7410 Кт 3668
9. Дт 3008 Кт 6300
10. Дт 1200 Кт 3118
11. Дт 3218 Кт 6053
12. Дт 7051 Кт 3318
13. Дт 7400 Кт 3652
14. Дт 7403 Кт 3659
15. Дт 3500 Кт 3400
16. Дт 7401 Кт 3622
17. Дт 7400 Кт 3658

Задача 2. Скласти бухгалтерські проведення за змістом наведених нижче господарських операцій банку.

1. Нараховано доходи за кредитами, наданими іншим банкам.
2. Нараховано витрати за розрахунково-касове обслуговування.
3. Нараховано податок на прибуток банку.
4. Нараховано витрати на податок на додану вартість.
5. Нараховано заробітну плату працівникам банку.
9. Створено резерв на оплату відпускних працівникам банку.
10. Сплачено комісійні витрати за операціями з цінними паперами.
11. Проведено відрахування до загального резерву за рахунок прибутку звітного року.
12. Проведено відрахування до резервного фонду за рахунок прибутку минулих років у процесі його розподілу.
13. Спрямовано частину прибутку минулого року на капіталізацію дивідендів (реінвестиція дивідендів).
14. Відображено в обліку нерозподілений прибуток минулого року.

Задача 3. У вересні 2014 року банком «Бігбанк» виконано наведені нижче операції.

1. Нараховано процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання 7000 грн.
2. Нараховано процентні доходи за коштами на вимогу, що розміщені в інших банках 4000 грн.
3. Нараховано процентні доходи за фінансовим лізингом, наданим фізичним особам 3500 грн.

4. Нараховано процентні доходи за довгостроковими кредитами, наданими іншим банкам 6000 грн.

5. Нараховано процентні доходи за цінними паперами в торговому портфелі банку 15 000 грн.

6. Отримано комісійні доходи від кредитного обслуговування клієнтів 4000 грн.

7. Отримано комісійні доходи від розрахунково-касового обслуговування банків 15 000 грн.

8. Отримано доходи від оперативного лізингу 20 000 грн.

9. Отримано штрафи, пені 6000 грн.

10. Отримано кошти в погашення безнадійної заборгованості за кредитами, що надані клієнтам 5000 грн.

Необхідно відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст операцій з нарахування та отримання доходів.

Задача 4. За кредитом, наданим суб'єкту господарської діяльності на поточні потреби в сумі 10 млн.грн., строком на один рік за ставкою 25 % річних, відсотки сплачуються щоквартально, наприкінці кварталу процентні доходи за кредитом отримано.

- розрахувати суму щомісячно нарахованих процентних доходів за кредитом за методом 30/360;

- відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст операції з надання кредиту, нарахування та отримання процентних доходів.

Задача 5. За кредитом, наданим суб'єкту господарської діяльності в інвестиційну діяльність на один рік під 28 % річних у сумі 5 млн.грн, сплата процентних доходів за кредит здійснюється щоквартально, а погашення відповідно до угоди - наприкінці терміну її дії.

Необхідно:

- визначити суму щомісячно нарахованих процентних доходів (метод 30/360);

- відобразити в системі бухгалтерського обліку операції з нарахування та сплати нарахованих процентних доходів за квартал;

- вказати суми за всіма проведеннями.

Тести

1. Доходи, витрати банку обліковуються за класами:

а) 7;

б) 2;

в) 6;

г) 4;

2. Під час відображення в обліку доходів і витрат банку застосовуються принципи:

- а) нарахування;
- б) періодичності;
- в) відповідності;
- г) автономності.

3. Операція з нарахування доходів за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, відображається записом:

- а) Дт 6026 Кт 2600;
- б) Дт 2068 Кт 6026;
- в) Дт 1780 Кт 3589;
- г) Дт 6026 Кт 2068.

4. У разі непогашення заборгованості за нарахованими доходами в терміни, визначені угодами, наступного банківського робочого дня виконується запис:

- а) Дт 2600 Кт 6026;
- б) Дт 2068 Кт 2069;
- в) Дт 2066 Кт 2480;
- г) Дт 2069 Кт 2068.

5. Сплата позичальником відсотків за кредит, наданий на поточні потреби за поточний місяць, цього ж місяця відображається записом:

- а) Дт 2600 Кт 6026;
- б) Дт 2069 Кт 2068;
- в) Дт 1200 Кт 2069;
- г) Дт 6026 Кт 2000.

6. Роялті - це:

а) платежі за використання нематеріальних активів банку (патентів, авторського права, програмних продуктів);

- б) платежі за використання кредитів банку;
- в) платежі за використання депозитів банку.

7. Облік валових доходів і валових витрат банку ведеться на:

- а) рахунках управлінського обліку;
- б) синтетичних рахунках 6-го та 7-го класів;
- в) аналітичних рахунках.

8. Операції з покриття збитків за рахунок коштів загального фонду відповідає запис:

- а) Дт 5041 Кт 5020;
- б) Дт 5021 Кт 5030;
- в) Дт 5020 Кт 5041;

г) Дт 5022 Кт 5041.

9. Створення резерву на оплату відпускних працівникам банку відображається проведенням:

а) Дт 7400 Кт 1790;

б) Дт 7400 Кт 3658;

в) Дт 7702 Кт 1790.

10. Нараховані доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, відображені на рахунку:

а) 2067;

б) 2068;

в) 2069;

г) 2062.

Змістовий модуль 8. Облік операцій в іноземній валюті

Практичне заняття №8

1. Основні терміни теорії цінних паперів.

2. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку.

3. Облік цінних паперів у портфелі банку на продаж.

4. Облік боргових цінних паперів, що утримуються в портфелі банку до погашення.

5. Облік переоцінки цінних паперів.

Мета. Вивчити класифікацію цінних паперів та форми їх випуску і проаналізувати структуру балансових та позабалансових рахунків для фінансового обліку операцій з розміщення, обігу, сплати доходу та погашення власних і придбаних цінних паперів.

Глосарій. Цінні папери, цінні папери у торговому портфелі, цінні папери у портфелі до погашення, дисконт, премія, асоційована компанія, дочірня компанія, акція, облігація, ощадний сертифікат, вексель, інвестиційний портфель банку, дисконтна ставка, дивіденд, ринкова вартість цінного паперу.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 7, 10, 12, 15, 37, 39].

Додаткові: [52, 53, 56].

Питання

1. Що таке цінні папери? Визначте класифікацію цінних паперів.

2. Що означає поняття «вартісна оцінка цінних паперів» (справедлива вартість, балансова вартість, ринкова вартість, собівартість цінного папера)?

3. Визначте особливості обліку операцій банку з акціями та іншими цінними паперами з нефіксованим прибутком у торговому портфелі.

4. Визначте особливості обліку операцій банку з акціями та іншими цінними паперами з нефіксованим прибутком у портфелі банку на продаж.

5. Що означає поняття «резерв під знецінення цінних паперів у торговому портфелі банку»?

6. Який порядок відображення в обліку сум дисконту (премії) за борговими цінними паперами?

7. Який порядок відображення в обліку операцій з нарахування амортизації дисконту (премії) за борговими цінними паперами в розрізі портфелів?

8. Які особливості застосування принципу нарахування доходів за акціями?

9. Яка особливість процедури переведення інвестицій в асоційовані та дочірні компанії та інші портфелі?

10. Які особливості обліку комісійних операцій з цінними паперами?

Задача 1. 20.01.2014 р. банк «Інтеграл» придбав акції компанії «Захід». Справедлива вартість акцій на дату операції становила 800 000 грн.

Дата розрахунку – 30.01.2014 р.

Упродовж періоду від дати операції справедлива вартість цінних паперів змінювалась і на 27.01.2014 р. становила 860 000 грн. Придбані акції банк «Інтеграл» 01.02.2014 р. зарахував до торгового портфеля.

На дату балансу, у зв'язку зі зміною справедливої вартості, банк здійснив переоцінку акцій:

На 1 травня 2014 р. справедлива вартість акцій становила 980 000 грн;

На 1 серпня 2014 р. справедлива вартість акцій – 1 080 000 грн.

25 серпня 2014 р. банк «Інтеграл» підписує угоду на продаж акцій. Акції продаються за ціною 1 200 000 грн. Датою розрахунку визнано 27 серпня 2014 р.

Необхідно скласти бухгалтерські проведення за змістом наведених господарських операцій.

Задача 2. 1 березня 2014 р. банк «Індекс» придбав ощадний депозитний сертифікат банку «Аврора» на таких умовах:

- дата – 1 березня 20__р.;

- дата погашення – 1 вересня 20__р.;

- номінальна вартість сертифіката – 1 000 000 грн.;

- ціна придбання – 1 120 000 грн.;

- процентна ставка – 14 % річних;

- сплата доходу – на дату погашення;

1 червня банк «Індекс» перепродує ошадний борговий сертифікат за ціною 950 000 грн. (зокрема й нараховані доходи від дати випуску до дати продажу).

За період обліковування боргового цінного папера в торговому портфелі банку «Індекс» здійснено дві переоцінки:

на 1 квітня справедлива вартість сертифіката становила 950 000 грн.;

на 1 травня його справедлива вартість знизилася до 900 000 грн.

Необхідно:

1) Відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій.

2) Зробити відповідні розрахунки.

Задача 3. 20 жовтня 2014 р. банк «Інтеграл» підписав угоду з банком «РТБ» на придбання боргових цінних паперів на таких умовах:

- дата розрахунку – 1 листопада 20__р.;

- вартість придбаних цінних паперів – 285 000 грн.;

- номінал цінних паперів — 250 000 грн.

25 жовтня 2014 р. ринкова вартість цінних паперів становила 300 000 грн.

Необхідно відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій. Придбані цінні папери зараховуються до торгового портфеля банку.

Задача 4. 21.09.2014 р. банк «Індекс» продав 1000 акцій машинобудівного підприємства за ціною 21 грн. за кожну. В обліку акції враховувались у портфелі банку на продаж й обліковувались за балансовою вартістю 19 грн. за акцію. Сума сформованого резерву під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж становить 1100 грн.

Необхідно скласти бухгалтерські проведення за змістом наведених господарських операцій.

Задача 5. Банк «Інтер» придбав 12 %- ні боргові цінні папери, випущені банком «Аврора», на таких умовах:

- номінальна вартість – 29 150 000 грн;

- ціна придбання – 21 150 000 грн;

- номінал облігації – 1 100 грн;

- кількість придбаних облігацій – 26 500 шт.;

- мета придбання – на продаж;

- цінні папери придбано на дату випуску;

- амортизація дисконту (премії)

- здійснюється щомісяця;

- дата обігу: придбання – 22.01.20__р., погашення – 21.07.__р.;

- банк «Інтер» продав цінні папери через п'ять місяців після придбання.

Необхідно відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій.

Тести

1. Зменшення корисності цінних паперів полягає:

- а) у відображенні цінних паперів за нижчою з двох вартостей – балансовою чи ринковою;
- б) у створенні загального резерву під нереалізований збиток;
- в) у компенсації між нереалізованими прибутками та збитками від різних пакетів акцій;
- г) у формуванні резерву на суму перевищення балансової вартості цінних паперів над оціненою сумою очікуваного відшкодування.

2. Якщо ринкова ставка відсотка за цінним папером вища, офіційної ставки, то боргові цінні папери продаються на фондовому ринку:

- а) з премією;
- б) з дисконтом;
- в) за номіналом;
- г) з надбавкою.

3. Сертифікат, який може бути достроково проданий власником іншій особі з отриманням першим власником прибутку, - це:

- а) ощадний сертифікат;
- б) процентний ощадний сертифікат;
- в) процентний депозитний сертифікат;
- г) депозитний сертифікат;
- д) купонний строковий депозитний сертифікат.

4. Портфельні інвестиції – це:

- а) інвестиції в дочірні банки;
- б) інвестиції в асоційовані банки;
- в) портфель акцій інших банків у торговому портфелі.

5. Етапи інвестиційної діяльності банку з цінними паперами передбачають:

- а) визначення цілей і форми інвестицій;
- б) вибір емісійних інструментів;
- в) державну реєстрацію випуску акцій;
- г) формування й управління портфелем цінних паперів;
- д) розміщення акцій на первинному ринку цінних паперів.

6. Формування резерву під зменшення корисності боргових цінних паперів на продаж здійснюється за умови їх обліку за:

- а) справедливою вартістю;
- б) амортизованою собівартістю;
- в) ціною придбання (собівартістю).

7. Цінні папери в торговому портфелі обліковуються за:

- а)справедливою вартістю;
- б)собівартістю;
- в)амортизованою собівартістю.

8. Андерайтинг — це:

а)діяльність з випуску цінних паперів за дорученням, від імені й за рахунок емітента;

б)комісійна діяльність, тобто купівля-продаж цінних паперів, що здійснюється банком як торговцем цінних паперів на підставі договорів;

в)комерційна діяльність, яка передбачає купівлю-продаж цінних паперів, що здійснюється банком від свого імені та за свій рахунок з метою перепродажу третім особам.

9. Операція з амортизації дисконту за борговими цінними паперами в портфелі банку на продаж спричиняє до:

- а)збільшення процентного доходу: Кт 6052;
- б)зменшення процентного доходу: Дт 6502;
- в)збільшення процентного доходу: Кт 6053;
- г) зменшення процентного доходу: Дт 6053.

10. Банком емітентом оголошено дивіденди за придбаними ним цінними паперами в портфелі банку на продаж:

- а)Дт 3102 Кт 1200;
- б)Дт 3108 Кт 6300;
- в)Дт 3900 Кт 3108;
- г) Дт 1200 Кт 3108.

Змістовний модуль 9. Облік операцій з основними засобами та нематеріальними активами

Практичне заняття №9

- 1. Операції в іноземній валюті та їх класифікація.*
- 2. Характеристика рахунків для запису валютної позиції. Відображення доходів і витрат в валюті.*
- 3. Облік обмінних операцій банку в іноземній валюті.*
- 4. Облік касових операцій з іноземною валютою.*
- 5. Облік інших неторговельних операцій банку в іноземній валюті.*

Мета. Вивчити характерні особливості операцій в іноземній валюті, які здійснюються банками, дати визначення поняттю «валютна позиція», дослідити основні правила здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку, навчитися відображати зміст банківських операцій в іноземній валюті через бухгалтерські проведення.

Глосарій. Іноземна валюта, валютний ринок, валютний курс, конверсійні операції, форвардний контракт, валютний своп, опціон, валютна спекуляція, монетарні статті, немонетарні статті, мультивалютність.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 7, 8, 12, 27, 50, 51].

Додаткові: [51, 52, 53, 56].

Питання

1. Визначити особливості класифікації операцій банків з іноземною валютою.
2. Який порядок ведення валютних рахунків клієнтів?
3. Що розуміють під поняттям «неторговельні операції банків з іноземною валютою»?
4. Що таке конверсійні операції банків?
5. Що таке операції форвард?
6. Що таке фінансові ф'ючерси?
7. Які статті балансу відносять до монетарних статей?
8. Які статті балансу відносять до немонетарних статей?
9. Розкрийте економічний зміст поняття «валютна позиція банку».
10. Які операції впливають на зміну відкритої валютної позиції банку?

Задача 1. За дорученням клієнта банк продає на міжбанківському валютному ринку 100 000 \$.

Сума зарахована на поточний валютний рахунок як виручка від реалізації продукції. Офіційний курс дол./грн – 8,5. Продаж проводиться на підставі угоди, підписаної з іншим банком. Курс угоди – 8,4. Розрахунки здійснюються зустрічними платежами.

Необхідно відобразити всі необхідні дати, проведення й суми з урахуванням комісійної винагороди банку-продавцю 0,2 % відповідно від гривневого еквівалента проданої валюти.

Задача 2. Банк отримав заявку клієнта на придбання 20 000 доларів США для розрахунку за зовнішньоекономічним контрактом. Банком прийнято рішення задовольнити заявку клієнта за рахунок власної валютної позиції на таких умовах:

- офіційний курс дол./грн на дату розрахунку – 8,4;
- курс угоди – 8,45;
- комісійні доходи банку – 0,2 % обсягу проданої валюти (в грн).

Необхідно відобразити відповідні дати, проведення й суми.

Задача 3. Визначити: валютну позицію банку за доларами та євро, використовуючи дані, наведені в таблиці; вплив на прибуток зниження курсу долара з 8,5 до 8,4 грн за долар і зміни курсу євро з 11,0 до 10,5 грн.

Скласти потрібні бухгалтерські проведення.

Таблиця 9.1 БАЛАНС, млн. грн.

Активи	Сума	Пасиви	Сума
Каса (у доларах)	210	Депозити СГ (в євро)	500
Кредити надані СГ (у доларах)	550	Депозити (у доларах)	300
Кредити надані СГ (в євро)	180	Депозити фізичних, осіб (в євро)	250
Кредити, надані фізичним, особам (у доларах)	350	Кредити, отримані від інших банків (в євро)	180
Кредити, надані фізичним, особам (в євро)	150	Кредити, отримані від інших банків (у доларах)	150
Цінні папери (у доларах)	250	Депозити фізичних, осіб (у доларах)	100
Цінні папери (в євро)	300	Кредиторська заборгованість (у доларах)	70

Задача 4. Для задоволення заявки клієнта на придбання 40 000 доларів США банк уклав угоду з іншим банком на таких умовах:

- офіційний курс попереднього дня дол./грн – 8,45;
- курс угоди – 8,4;
- комісійна плата обслуговуючому банку, що її сплачує клієнт, 0,3 % обсягу валюти (у грн);
- комісійна плата обслуговуючого банку виконуючому банку 0,2 % суми угоди;
- відрахування до Пенсійного фонду – 1,5 %.

Необхідно відобразити відповідні дати, проведення й суми.

Задача 5. Клієнти банку «Кредо» подали такі заявки:

- Клієнт А на придбання 2000 доларів США;
- Клієнт Б на продаж 7000 доларів США.

Банк спочатку виконує взаємний залік можливої суми за заявками клієнтів, а решту валюти продає на міжбанківському валютному ринку.

Умови операції:

- офіційний валютний курс дол. /грн. – 8,5;
- курс угоди з клієнтами – 8,55;
- курс угоди з виконуючим банком – 8,43;
- комісійна плата клієнту – банку – 0,3 %;
- комісійна плата банку – обслуговуючому банку – 0,2 %.

Необхідно відобразити відповідні дати, проведення й суми.

Задача 6. Банк «Кредо» 01.06.2014 р. залучив строковий вклад (депозит) НБУ в сумі 10 000 доларів США курс 8,1 під 20 % річних. Терміном один місяць відсотки сплачуються щомісяця. Метод нарахування – факт/факт. Офіційний курс 8,1 грн/дол. США

Необхідно відобразити відповідні дати, проведення й суми.

Задача 7. 06.2014 р. банк «Кредо» надав іпотечний довгостроковий кредит фізичній особі терміном на 10 років у сумі 150 000 доларів США курс 8,4 під 11,5 % річних (розрахунок процентного доходу відбувається методом факт/факт). Сплата відсотків за кредитом здійснюється щомісячно. Застава – трикімнатна квартира у м. Київ, оцінена в 170 000 доларів США.

Суму кредиту клієнт погасив із затримкою в три місяці.

Необхідно відобразити відповідні дати, проведення й суми.

Тести

1. Рахунок, відкритий вітчизняним банком в іноземному банку-кореспонденті, - це рахунок:

- а) лоро;
- б) ностро;
- в) востро;
- г) валютний;
- д) поточний.

2. Якщо поставка валюти відбувається в термін, що перевищує два банківські робочі дні, - це умова:

- а) спот;
- б) своп;
- в) тод;
- г) форвард;
- д) том.

3. Якщо обсяг вимог за купленою валютою перевищує обсяг зобов'язань, то це:

- а) відкрита довга валютна позиція;
- б) відкрита коротка валютна позиція;
- в) закрита валютна позиція.

4. До операцій банку, що не впливають на розмір відкритої валютної позиції, належать:

- а) купівля, продаж готівкової та безготівкової іноземної валюти;
- б) нарахування, отримання, сплата доходів, витрат в іноземній валюті;
- в) надходження коштів у іноземній валюті до статутного капіталу;
- г) погашення банком безнадійної заборгованості іноземній валюті;

д) формування резервів у іноземній валюті за рахунок витрат.

5. Сформовано резерв під заборгованість за кредитом, наданим іншому банку в іноземній валюті:

- а) Дт 3801 Кт 7701 та Дт 1590 Кт 3800;
- б) Дт 7702 Кт 3800 та Дт 3801 Кт 2400;
- в) Дт 7701 Кт 3801 та Дт 3800 Кт 1590;
- г) Дт 7701 Кт 3801 та Дт 1590 Кт 3800.

6. В аналітичному обліку фіксується інформація про:

- а) залишки коштів в іноземній валюті за кожною статтею балансу;
- б) залишки коштів на рахунках на вимогу в розрізі клієнтів;
- в) вхідні й вихідні залишки за кожною банківською операцією.

7. До монетарних статей балансу відносяться:

- а) банкноти та монети в касі в іноземній валюті;
- б) нараховані доходи в іноземній валюті;
- в) кредиторську заборгованість в іноземній валюті за придбаними основними засобами.

8. Кореспондентський рахунок – це

- а) рахунок іншого банку, відкритий у даному банку;
- б) рахунок даного банку, відкритий в іншому банку;
- в) накопичувальний рахунок банку в національному банку України;
- г) поточний рахунок суб'єкта господарювання.

9. Мультивалютність Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України передбачає:

- а) ведення обліку операцій в іноземній валюті на окремих балансових рахунках;
- б) ведення обліку операцій в іноземній валюті на окремих позабалансових рахунках;
- в) ведення обліку операцій в іноземній валюті за тими самими рахунками, що й операцій у гривні;
- г) забезпечення зв'язку між операціями в іноземній та національній валютах за допомогою технічних рахунків;
- д) ведення обліку операцій в іноземній валюті за субрахунками.

10. Нараховано відсотки за кредитом, наданим суб'єкту господарювання в іноземній валюті:

- а) Дт 2068 Кт 3801 та Дт 3800 Кт 6026;
- б) Дт 2068 Кт 3800 та Дт 6026 Кт 3801;
- в) Дт 2068 Кт 3800 та Дт 3801 Кт 6026.

Змістовний модуль 10. Облік операцій банку з лізингу

Практичне заняття №10

1. Завдання бухгалтерського обліку основних засобів та інших необоротних активів банку. Характеристика рахунків з обліку операцій банку з необоротними активами.

2. Облік придбання необоротних активів за національну й іноземну валюту.

3. Облік поліпшення і ремонтів необоротних активів.

4. Облік нарахування амортизації за необоротними активами.

5. Облік вибуття основних засобів і нематеріальних активів банку.

Мета. Дати економічну характеристику основних засобів банку, вивчити їх класифікацію, охарактеризувати можливі варіанти нарахування зносу (амортизації), навчитися складати бухгалтерські проведення за всім комплексом операцій банку з основними засобами та нематеріальними активами та визначати їх балансову, переоцінену, залишкову вартість.

Глосарій. Необоротні активи, основні засоби, нематеріальні активи, амортизація, вартість, яка амортизується, залишкова вартість, зношення основних засобів, первісна вартість, переоцінена вартість, ринкова вартість.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 27, 50, 51].

Додаткові: [51, 53, 56].

Питання

1. Дайте визначення поняттям «основні засоби» та «нематеріальні активи».

2. Які існують класифікаційні групи основних засобів з метою бухгалтерського обліку?

3. Що таке первісна вартість необоротних активів? Назвіть елементи, що її формують.

4. Що розуміють під поняттям «амортизація»?

5. Які існують методи нарахування амортизації основних засобів (нематеріальних активів)?

6. Який порядок аналітичного обліку основних засобів?

7. Який порядок проведення інвентаризації необоротних активів?

8. Яким чином ведеться облік результатів інвентаризації необоротних активів?

9. Яким чином ведеться облік витрат на капітальний і поточний ремонт основних засобів?

10. Які рахунки, призначені для обліку необоротних активів?

Задача 1. Банк «Вігбанк» придбав автомобіль «BMW 3 Series» вартістю 80 000\$. На дату попередньої оплати офіційний курс грн/дол. США – 8,85.

Необхідно відобразити в обліку відповідні бухгалтерські записи.

Задача 2. Банк придбав комплект офісних меблів, відпускна ціна яких, зазначена у документах постачальника, – 20 000 грн. За доставку меблів додатково сплачено 500 грн транспортній організації – клієнту цього банку. Розрахунок з постачальником, який обслуговується в іншому банку, проведено на умовах попередньої оплати.

Необхідно відобразити в обліку потрібні бухгалтерські записи.

Задача 3. Банк придбав комп'ютерні столи вартістю 20 000 грн, за доставку додатково сплачено 500 грн транспортній організації – клієнту цього банку. Розрахунок з постачальником, який обслуговується в іншому банку, проведено на умовах попередньої оплати.

Необхідно відобразити в обліку потрібні бухгалтерські записи.

Задача 4. Банком придбано комп'ютерне обладнання за ціною 10 000 грн. Визначена чиста ліквідаційна вартість наприкінці строку корисного використання – 200 грн. Визначений строк корисного використання – 5 років.

Необхідно розрахувати рівномірним методом щомісячну суму амортизаційних відрахувань і відобразити потрібні бухгалтерські записи.

Задача 5. Банк запроваджує нову комп'ютерну систему. Для встановлення комп'ютерів придбано окреме приміщення. У процесі його обладнання банк витратив, у грн:

- вартість комп'ютерів – 200 000;

- вартість розроблення програмного забезпечення – 400 000.

Необхідно відобразити через бухгалтерські проведення витрати, пов'язані із запровадженням нової комп'ютерної системи.

Задача 6. Банк придбав нову комп'ютерну техніку за іноземну валюту. Вартість комп'ютера – 2000 доларів США. Офіційний курс на дату попередньої оплати – 8,80 грн/ долар США, офіційний валютний курс на дату оприбуткування комп'ютера – 8,85 грн/ долар США.

У процесі експлуатації проведено поточний ремонт комп'ютера. Загальні витрати на ремонт – 1000 грн зокрема, вартість комплектуючих – 500 грн, заробітна плата спеціаліста – 500 грн; нарахування обов'язкових платежів – 100 грн.

Необхідно відобразити через бухгалтерські записи зміст усіх операцій, пов'язаних з придбанням і ремонтом комп'ютера.

Задача 7. Банк придбав автомобіль «Mercede E200 W 211» за ціною 200 000 грн. За перший рік експлуатації нараховано амортизацію в сумі 10 000 грн.

Оскільки завод-виробник цієї марки автомобілів підвищив ціни на всі марки, банк прийняв рішення провести дооцінку вартості на 20 000 грн, відповідно зношення – на 2000 грн. Цього ж звітного місяця банк продав автомобіль іншому банку за 210 000 грн.

Необхідно відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст здійснених операцій за період від придбання до продажу автомобіля.

Задача 8. Банк реалізує будівлю, що використовувалася в операційній діяльності банку, за ціною 150 000 грн, первісна вартість будівлі – 200 000 грн, нараховано зношення 50 000 грн.

Необхідно визначити результат від реалізації й зробити потрібні бухгалтерські записи.

Тести

1. Основні засоби та нематеріальні активи визнаються в бухгалтерському обліку за:

- а) балансовою вартістю;
- б) первісною вартістю;
- в) ринковою вартістю.

2. Групи, призначені для обліку основних засобів і нематеріальних активів:

- а) 420;
- б) 430;
- в) 440;
- г) 450;
- д) 460.

3. Облік необоротних активів, що класифікуються як інвестиційна нерухомість, здійснюється за рахунками:

- а) 4400, 4409
- б) 4410, 4419;
- в) 4500, 4509.

4. Первісна вартість – це:

а) вартість основних засобів чи нематеріальних активів після їх переоцінки;

б) історична (фактична) собівартість основних засобів чи нематеріальних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) основних засобів або нематеріальних активів;

в) сума, яку можна отримати від продажу активу на активному ринку.

5. Створення основних засобів і нематеріальних активів відображається в бухгалтерському обліку проведенням:

- а) Дт 4310, 4430 Кт 1200, 2600;
- б) Дт 4500, 4430 Кт 1200, 2600;
- в) Дт 4310, 4430 Кт 1200, 2600.

6. Проведено попередню оплату з рахунка «ностро» за об'єктом основних засобів і роботи з капітального ремонту:

- а) Дт 3510 Кт 1500;
- б) Дт 4300 Кт 1600;
- в) Дт 4409 Кт 1500.

7. Оприбутковано необоротні матеріальні активи на баланс за актом введення в експлуатацію:

- а) Дт 4409 Кт 4532;
- б) Дт 4500 Кт 4530;
- в) Дт 4530 Кт 4500

8. Відображення в бухгалтерському обліку нарахованої суми амортизації:

- а) Дт 7423 Кт 4509;
- б) Дт 7423 Кт 4409;
- в) Дт 7423 Кт 4309;
- г) усі відповіді вірні

9. Визнання дебіторської заборгованості безнадійною в бухгалтерському обліку відображається записом:

- а) Дт 4410 Кт 3580;
- б) Дт 3590 Кт 3580;
- в) Дт 4300 Кт 3630;
- г) Дт 3580 Кт 3590.

10. Амортизація – це:

а) систематичний розподіл вартості основних засобів і нематеріальних активів, яка амортизується впродовж терміну їх корисного використання (експлуатації);

б) сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання основних засобів або нематеріальних активів;

в) різниця між первісною (переоціненою) вартістю й сумою нарахованого зношення.

Змістовний модуль 11. Облік доходів і витрат

Практичне заняття №11

1. Характеристика лізингових операцій.
2. Облік операцій оперативного лізингу.
3. Облік з фінансового лізингу на балансі лізингодавця.
4. Облік операцій з фінансового лізингу на балансі лізингоодержувача.

Мета. Встановити об'єктів лізингу та економічний зміст оперативного і фінансового лізингу, ознайомитися зі змістом лізингової угоди, проаналізувати складові лізингових платежів та визначити порядок розрахунку лізингових платежів та відображення їх в обліку.

Глосарій. Лізинг, лізингодавець, лізингоодержувач, ліквідаційна вартість, міжнародний лізинг, оперативний лізинг, пайовий лізинг, сублізинг, фінансовий лізинг, банківський лізинг, гарантована ліквідаційна вартість, лізингові платежі.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 7, 8, 12, 27, 42].

Додаткові: [51, 52, 53, 59].

Питання

1. Що розуміють під поняттям «фінансовий лізинг»?
2. Що розуміють під поняттям «операційний лізинг»?
3. Які рахунки використовуються для обліку лізингових операцій?
4. Який порядок визнання доходів лізингодавцем за фінансовим та оперативним лізингом у системі бухгалтерського обліку лізингоодержувача?
5. Який порядок визнання витрат лізингодавцем за фінансовим та оперативним лізингом у системі бухгалтерського обліку лізингоодержувача?
6. Які принципові відмінності між фінансовим та оперативним лізингом?
7. Який порядок ведення обліку лізингових операцій у лізингодавця?
8. Який порядок ведення обліку лізингових операцій у лізингоодержувача?
8. Який порядок відображення в балансі продавця лізингоодержувача операції з продажу необоротного активу та його визнання як об'єкта оперативного лізингу?
9. Який порядок відображення в балансі продавця – лізингоодержувача операції з продажу необоротного активу та його визнання як об'єкта фінансового лізингу?
10. Які методи нарахування амортизації за об'єктами лізингу?

Задача 1. Банком «Новий» укладено угоду з фінансового лізингу з банком «Мир».

- Об'єкт лізингової угоди – комп'ютерне обладнання вартістю 150 000 грн:

- Термін лізингу – 5 років;

- Комісійна винагорода – 10% річних;

- Сплата лізингових платежів проводиться наприкінці кожного періоду платежу;

- По закінченню терміну дії лізингової угоди лізингоодержувач – банк «Новий» - викупує обладнання за залишковою вартістю (угодою передбачено 0 грн).

- Термін корисного використання обладнання – 8 років. Для спрощення розрахунків періодом сплати лізингових платежів вважатимемо рік.

Необхідно скласти таблицю лізингових платежів і відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій на балансі лізингодавця – банку «Мир» і лізингоодержувача – банку «Новий».

Задача 2. МП «Сяйво» укладено угоду з фінансового лізингу з банком «Форум».

Об'єкт угоди – придбання автомобіля:

- справедлива вартість автомобіля – 155 500 грн;

- ставка 17%, що сплачується наприкінці кожного періоду (року);

- визначений термін корисного використання автомобіля – сім років;

- коефіцієнт для розрахунку теперішньої вартості майбутніх лізингових платежів – 3,605.

Необхідно скласти таблицю лізингових платежів і відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій на балансі лізингодавця – банку «Форум».

Задача 3. Банк «Форум» уклав угоду з банком «Мрія» про фінансовий лізинг автомобіля «Опель».

- первісна вартість автомобіля – 120 000 грн;

- термін лізингу – 5 років;

- річна ставка процента за користування об'єктом лізингу – 15%;

- банк «Мрія» передав автомобіль банку «Форум» 01.03.2014р.

Необхідно:

1. Розрахувати теперішню вартість мінімального лізингового платежу.

2. Відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій на балансі лізингодавця та лізингоодержувача.

Задача 4. Банк «Київ» уклав угоду з фінансового лізингу. Її предмет придбання обладнання:

- справедлива вартість обладнання – 150 000 грн;
- строк лізингу – 5 років;
- річна ставка процента за користування об'єктом лізингу – 12% - сплачується наприкінці кожного періоду платежу (року);
- визначений термін корисного використання обладнання – 7 років;
- коефіцієнт для розрахунку теперішньої вартості майбутніх лізингових платежів становить 3,605.

Необхідно:

1. Скласти таблицю лізингових платежів.
2. Відобразити бухгалтерським проведеннями зміст наведених операцій на балансі лізингодавця.

Задача 5. Банк «Форум» уклав угоду з ВАТ «Верстатобудівельний концерн» про передавання йому в оперативний лізинг будинку строком на 8 років на таких умовах:

- вартість будівлі – 2 400 000 грн;
- термін корисного використання будівля – 25 років;
- визначена ліквідаційна вартість 500 000 грн;
- щорічна лізингова плата 45 000 грн;
- нарахування амортизації проводиться рівномірним методом.

Необхідно відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій.

Задача 6. Банк «Український капітал» уклав угоду з банком «Надра» про передавання йому в оперативний лізинг будинку терміном на 8 років на таких умовах:

- вартість будівлі – 2 600 000 грн;
- термін корисного використання будівля – 20 років;
- визначена ліквідаційна вартість 600 000 грн;
- щорічна лізингова плата 55 000 грн;
- нарахування амортизації проводиться методом зменшення залишкової вартості.

Тести

1. Нарховано процентні витрати на основні засоби, отримані в оперативний лізинг:

- а) Дт 7395 Кт 3678;
- б) Дт 7395 Кт 3578;
- в) Дт 7395 Кт 4530.

- 2.Нараховано процентні доходи за фінансовим лізингом, наданим фізичним особам:
- а) Дт 1528 Кт 6018;
 - б) Дт 2078 Кт 6028;
 - в) Дт 2218 Кт 6044.
3. Нараховано амортизацію на об'єкт оперативного лізингу:
- а) Дт 7423 Кт 4409.1;
 - б) Дт 7423 Кт 4409.2.
4. Основні засоби та нематеріальні активи, прийняті в оперативний лізинг (оренду), обліковуються:
- а) на контрпасивних рахунках;
 - б) позабалансових рахунках;
 - в) технічних рахунках.
5. Амортизація за об'єктами оперативного лізингу нараховується:
- а) щомісяця;
 - б) за домовленістю;
 - в) за умовами угоди.
6. Рахунок, за яким банк обліковує фінансовий лізинг, наданий суб'єкту господарювання:
- а) 1525;
 - б) 2075;
 - в) 2215;
 - г) 6028;
 - д) 9840.
7. Прямий лізинг – це:
- а) лізингові угоди за участю посередників;
 - б) лізингові угоди, за умовами яких власник самостійно передає майно у лізинг;
 - в) дата прийняття сторонами зобов'язань щодо основних положень угоди про лізинг.
8. Рахунок, за яким відображаються процентні витрати за фінансовим лізингом (орендою):
- а) 7028;
 - б) 7423;
 - в) 7490;
 - г) 7421.
9. Об'єктами лізингу є:
- а) рухоме майно;
 - б) нерухоме майно;

в) рухоме та нерухоме майно.

10. Назвіть типи лізингових платежів:

а) грошовий, комбінований.

б) комбінований, монетарний.

в) грошовий, компенсаційний, комбінований.

Змістовний модуль 12. Складання фінансових звітів

Практичне заняття №12

1. *Склад фінансової звітності банку.*
2. *Структура і зміст форми Звіту по фінансовий стан (Балансу) банку.*
3. *Структура і зміст форми Звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід банку (Звіту про фінансові результати).*
4. *Структура і зміст Звіту про зміни у власному капіталі банку (Звіту про власний капітал).*
5. *Структура і зміст форми Звіту про рух грошових коштів банку.*
6. *Структура і зміст приміток до фінансової звітності банку*
7. *Порядок і строки подання банками фінансової звітності до Національного банку та її оприлюднення.*
8. *Склад проміжної фінансової звітності банку.*
9. *Порядок складання річної фінансової звітності банку.*
10. *Порядок складання консолідованої фінансової звітності банку.*

Мета. *Ознайомитись із складом та структурою фінансової звітності банків та вивчити механізм її складання і подання відповідно до чинного законодавства.*

Глосарій. *Фінансова звітність, Звіт про фінансовий стан (баланс), Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати), Звіт про рух грошових коштів, Звіт про зміни у власному капіталі, Примітки до фінансової звітності, зовнішні користувачі фінансової звітності, внутрішні користувачі фінансової звітності, проміжна звітність, річна звітність, консолідована звітність.*

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 7, 8, 12, 25, 27, 26, 32, 42].

Додаткові: [51, 53, 56, 59].

Питання

1. Охарактеризуйте склад фінансової звітності банків України.
2. Скільки форм звітності подає банк?
3. Для чого призначений Звіт по фінансовий стан (Баланс) банку?
4. Для чого призначений Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід банку (Звіт про фінансові результати)?

5. Для чого призначений Звіт про зміни у власному капіталі банку (Звіт про власний капітал)?
6. Для чого призначений Звіт про рух грошових коштів банку?
7. Для чого призначені Примітки до фінансової звітності банку?
8. Для чого призначена консолідована фінансова звітність банку?
9. Хто є зовнішніми користувачами фінансової звітності банку?
10. Хто є внутрішніми користувачами фінансової звітності банку?
11. Назвіть характерні особливості проміжної фінансової звітності банку.
12. Хто є відповідальним за складання та своєчасне подання фінансової звітності банку?

Задача 1. На основі наведених даних про залишки на 31.12.2014 р. скласти Звіт по фінансовий стан (Баланс) ПАТ «Ідея Банк».

Залишки на 31.12.2014 р., грн

1. Кошти в НБУ – 5 444 000,00
2. Кредиторська заборгованість – 68384,00
3. Кредити фізичним особам – 3 335 000,00
4. Кредити Національного банку – 540 250,00
5. Статутний капітал банку – 125 000 000,00
6. Кошти в касі – 7 566 200,00
7. Фінансовий лізинг фізичним особам – 500 000,00
8. Кредити юридичним особам – 115 020 000,00
9. Депозити юридичних осіб – 1 110 300,00
10. Резерви банку – 2 850 000,00
11. Результат поточного року – 1 985 666,00
12. Кошти на лоро рахунках – 560 500,00
13. Депозити фізичних осіб – 689 600,00
14. Кредити овердрафт юридичним особам – 1 500 000,00

Баланс ПАТ «Ідея Банк»

Станом на 31 грудня 2014 р.

Найменування статті	Сума, грн
Активи	
Усього активи:	

Витрати на податок на прибуток – 178 335 тис.грн
Прибуток (збиток) до оподаткування – ?
Прибуток (збиток) за рік – ?

Тести

1. Метою складання фінансової звітності банку є надання користувачам для прийняття рішень повної, зрозумілої, достовірної та неупередженої інформації про:

- а) фінансовий стан;
- б) результати діяльності банку;
- в) рух грошових коштів;
- г) всі відповіді вірні.

2. У фінансові звітності сума менша ніж 500 гривень округлюється до:

- а) нуля;
- б) одиниці;
- в) не округлюється.

3. Банк у Звіті про фінансовий стан (Балансі) відображає

- а) активи;
- б) зобов'язання;
- в) власний капітал банку;
- г) всі відповіді вірні.

4. Статті у Звіті про фінансовий стан (Балансі) банку розміщені в порядку

- а) зменшення ліквідності;
- б) збільшення ліквідності;
- в) не залежать від ліквідності.

5. До складу іншого сукупного доходу входять статті доходів і витрат, що не визнаються у складі прибутку або збитку, а саме:

- а) результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів,
- б) результати переоцінки фінансових активів у портфелі банку на продаж;
- в) операційні витрати;
- г) всі відповіді вірні.

6. Рух капіталу банку за звітний період відображають у:

- а) Звіті про зміни у власному капіталі (Звіті про власний капітал);
- б) Звіті про рух грошових коштів;
- в) Балансі;
- г) Примітках до фінансової звітності банку.

7. Банк для визначення обсягу руху грошових коштів від здійснення операційної діяльності використовує один із двох методів

- а) прямий або непрямий;

- б) прямий або опосередкований;
- в) пропорційний або непропорційний;
- г) операційний або неопераційний.

8. Банк визначає обсяг руху грошових коштів від здійснення інвестиційної та фінансової діяльності з використанням тільки:

- а) прямого методу;
- б) непрямого методу;
- в) опосередкованого методу;
- г) пропорційного методу.

9. Банк розкриває інформацію про порядок визначення та склад грошових коштів і їх еквівалентів, відображених у Звіті про рух грошових коштів, та їх узгодження з відповідними статтями:

- а) Звіту про рух грошових коштів;
- б) Звіту про фінансовий стан;
- в) Звіту про прибутки та збитки;
- г) всіх форм звітності.

10. Банк надає інформацію про основні принципи складання фінансової звітності, облікової політики банку, зміни, що в ній відбулися протягом звітного періоду, вплив економічної ситуації в Україні на фінансовий стан та результати діяльності банку, описує статті активів та пасивів, надає іншу інформацію, розкриття якої передбачають МСФЗ у:

- а) Звіті про фінансовий стан банку;
- б) Звіті про рух грошових коштів;
- в) Примітках до фінансової звітності;
- г) всі відповіді вірні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні

1. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 19.11.1991 р. № 1561-ХІІ (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті : Закон України від 23.09.1994 р. № 185/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності : Закон України від 03.03.1998 р. № 47/98-ВР (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні : Закон України від 10.12.1997 р. № 710/97-ВР (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про фінансовий лізинг : Закон України 16.12.1997 р. № 723/97-ВР (в новій редакції від 11.12.2003 р. №1381-ІV) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Про оренду землі : Закон України від 06.10.1998 р. № 61-ХІV (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-ІІІ (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-ХІV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Про обіг векселів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-ІІІ (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Про цінні папери і фондову біржу : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-ІV (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України : Постанова Національного банку України від 08.01.2013 р. №3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України : Постанова Правління Національного банку України від 17.06.2004 №280 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

13. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та домування і використання резерву під кредитні ризики в банках України : Постанова Правління Національного банку України від 27.12.2007 р. № 481 [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

14. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України : Постанова Правління Національного банку України 20.10.2004 р. № 495 [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України : Затв. Постановою Правління Національного банку України 20.08.2003 р. № 335 [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

16. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів комерційних банків України : Постанова Правління Національного банку України 20.12.2005 р. № 480 [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

17. Інструкція з організації перевезення валютних цінностей та інкасації коштів в установах банків України : Постанова Правління Національного банку України від 03.12.2003 р. № 520 [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті : Постанова Правління Національного банку України 21.01.2004 р. № 22 [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

19. Інструкція про касові операції в банках України : Постанова Правління Національного банку України 01.06.2011 р. № 174 [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

20. Інструкція про міжбанківський переказ грошей в Україні в національній валюті : Постанова Правління Національного банку України 16.08.2006 р. № 320 [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

21. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах : Постанова Правління Національного банку України 12.11.2003 р. № 492 [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

22. Інструкція про порядок відображення в бухгалтерському обліку банками України поточних і відстрочених податкових зобов'язань та податкових активів : Постанова Правління НБУ від 17.03.2009 р. № 140 [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

23. Інструкція про порядок здійснення контролю і отримання ліцензій за експортними, імпорнтними операціями : Постанова Правління Національного банку України 24.03.1999 р. № 136 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

24. Інструкція про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України : Постанова Правління Національного банку України 12.12.2002 р. № 502 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

25. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 28.08.01 № 368 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

26. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України : Постанова Правління Національного банку України від 24.10.2011 № 373(із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

27. План рахунків бухгалтерського обліку банків України : Постанова Правління Національного банку України від 17.06.2004 р. № 280 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

28. Положення про валютний контроль : Постанова Правління Національного банку України від 08.02.2000 р. № 49 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

29. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 15.12.2004 р. № 637 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

30. Положення про здійснення уповноваженими банками операцій з банківськими металами : Постанова Правління Національного банку України 06.08.2003 р. № 325 (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

31. Положення про операції банків з векселями : Постанова Правління Національного банку України від 23.05.1999 р. № 258 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

32. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України : Постанова Правління НБУ від 30.12.1998 р. № 566 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

33. Положення про організацію операційної діяльності в банках України : Постанова Правління Національного банку України від 18.06.2003 р. № 254 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

34. Положення про порядок видачі Національним банком України індивідуальних ліцензій на використання іноземної валюти на території України як засобу платежу : Постанова Правління Національного банку України 14.10.2004 р. № 483 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

35. Положення про порядок видачі Національним банком України індивідуальних ліцензій на розрахунки між резидентами і нерезидентами в межах торговельного обороту у валюті України та внесення змін до нормативно-правового акта Національного банку України : Постанова Правління Національного банку України 14.10.2004 р. № 484 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

36. Положення про порядок виконання банками документів на переказ, примусове списання і арешт коштів в іноземних валютах та банківських металах : Постанова Правління Національного банку України 05.03.2003 р. № 82 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

37. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України : Постанова Правління Національного банку України від 16.12.2002 р. № 508 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

38. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами : Постанова Правління Національного банку України від 03.12.2003 р. № 516 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

39. Положення про порядок формування резерву під операції банків України з цінними паперами : Постанова Правління Національного банку України від 02.02.2007 р. № 31 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

40. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків : Постанова Правління НБУ від 06.07.2000 р. № 279 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

41. Положення про створення державної реєстрації банків : Постанова Правління Національного банку України від 31.08.2001 р. № 375 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

42. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України : Постанова Правління Національного банку України 18.06.2003 р. № 255 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

43. Правила бухгалтерського обліку операцій з використанням платіжних карток у банках України : Постанова Правління Національного банку України

від 08.04.2005 р. № 123 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

44. Правила функціонування Системи підтвердження угод на міжбанківському валютному ринку України Національного банку України та перерахування (зарахування) коштів за окремими операціями з іноземною валютою і банківськими металами : Постанова Правління Національного банку України від 10.08.2005 р. № 281 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

45. Правила (умови) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами : Наказ ДКЦПФР від 12.12.2006 р. № 1449 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

46. Положення про глобальний сертифікат емісії цінних паперів у бездокументарній формі : Рішення ДКЦПФР від 13.09.2006 р. № 806 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

47. Положення про порядок реєстрації випуску акцій : Рішення ДКЦПФР від 26.04.2007 р. № 942 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

48. Положення щодо організації діяльності банків та їх відокремлених підрозділів при здійсненні ними професійної діяльності на фондовому ринку : Рішення ДКЦПФР від 16.03.2006 р. № 160 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

49. Порядок реєстрації випуску опціонних сертифікатів та проспекту їх емісії : Рішення ДКЦПФР від 16.06.2009 р. № 572 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

50. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

51. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» : Наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

Додаткові

52. Васюренко О.В. Облік і аудит у банках : навч. посіб. / О.В. Васюренко. – К.: Вид-во «Знання», — 2006. — 613 с.

53. Волкова І.А. Бухгалтерський облік у банках : навч. посіб. / І.А. Волкова, О.Ю. Калініна. – К. : ЦУЛ, 2009. – 520 с.

54. Герасимович А.М. Облік і аудит в банках / А.М. Герасимович, Л.М. Кіндрацька, Т.В. Кривов'яз. – К. : КНЕУ, 2005. – 536 с.
55. Кіндрацька Л.М. Облік у банках : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Л.М. Кіндрацька, Ю.К. Семеніченко, М.Ю. Тюхляєва. – К. : КНЕУ, 2006. – 404 с.
56. Кіндрацька Л.М. Фінансовий та управлінський облік у банках : підручник / Л.М. Кіндрацька. – К.: КНЕУ, 2008. – 816 с.
57. Литвин Н.Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ) : підручник / Н.Б. Литвин. – К. : «Хай-Тек Прес», 2010. – 608 с.
58. Облік і аудит у банках : навч. посіб. / О.Б. Васюренко, Л.Б. Сердюк, О.М. Сидоренко та ін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 623 с.
59. Снігурська Л.П. Облік у банках (у схемах і таблицях) [Текст] : навч. посіб. / Л.П. Снігурська ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. М. Кіндрацької ; ДВНЗ «Київ». нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2009. – 519 с.
60. Табачук Г.П. Фінансовий облік у банках : навч. посіб. / Г.П. Табачук, О.М. Сарахман, Т.М. Бречко. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 424 с.